

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climata

152
Anul 16
octombrie 2022

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoaia

Director imagine: Anton Gagi

literare

Revistă literară și de cultură românească

Fondată: mai 2007

PARABOLA ORBILOR

Pieter Bruegel cel Bătrân

Climate literare

CUPRINS

Ștefan Augustin Doinaș/ Poeme...3
Gheorghe Valerică Cimpoca/ În căutarea adevărului (69)...4
Anton Gagiu/ Filozofia mea (XV)...5
Nicolae Dima/ O călătorie imaginară...6
George Petrovai/ FrancoisVillon...8
Emilia Stroe-Țena/ Ce este o capodoperă?...10
Elena Oprea/ Poezii...12
Milena Munteanu/ Învârtiri în cerc, cu ochii pe cer...13
Smaranda Brăescu/ Prometeu dezlănțuit...14
Gheorghe Constantin Nistoroiu/ Alexandr Soljenițin...18
Ioan Miclău Gepianu/Frumusețea folclorului australian..19
Colaj liric/ Ithaca...20
Ion Iancu Vale/ Poezii...21
Lucia Pătrașcu/ Solfegiu, de Gheorghe Adrian Neagu...22
Florea Turiac/ Vacanță de iarnă...25
Mihai Merticaru/ Poezii...26
Anca Sîrghie/ De vorbă cu romancierul Petru Popescu...27
Eugen Oniscu/ Povestea unui pescar...29
Ciprian Vestemean...Poezii
George Goldammer...Chirurgul...32
Al Florin Țene/Pășind spre talentul din Miracolul cuvântului...34
Emilia Țuțuianu/Mănăstirea Vâratic-oază de lumină...35
Cristina Horotan-Poezii...37
Beatrice Vaisman/ D-ale mele (aforisme)...38
Nicolae Rotaru/ Clasă de aripi -(Cartea de carti)...39

INFO CLIMATE

Coperta 1
Parabola orbilor -
Pieter Bruegel cel Bătrân

Școala de șoferi „ROȘU”,
cu sediul în Târgoviște
„Calea Domnească“ Nr.334,
(lângă Piese auto „Claunic”)
își continuă activitatea,
într-o nouă formulă de lucru,
și anul acesta.
Telefoane utile:
Conducerea: 0727370009;
0765913705
Secretariat: 0727042360

Vă așteptăm

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU
DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev,
Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar,
Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica
Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca

Colegiul redacțional: Anton Gagiu, Florea Turiac, George
Piteș, Vasile Didoacă Dojana, Ion Teodor Palade, Sebastian
Drăgan, Carmen Georgeta Popescu

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea,
Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamel Mahmud,
Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George
Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela
Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Virginia Mateiaș, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X
Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni
Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let

POEME

Ștefan Augustin DOINAȘ

Ștefan Augustin DOINAȘ

Mistrețul cu colți de argint

Un prinț din Levant îndrăgind vânătoria
prin inimă neagră de codru trecea.
Croindu-și cu greu prin hățișuri cărarea,
cânta dintr-un flaut de os și zicea:

- Veniți să vânăm în păduri nepătrunse
mistrețul cu colți de argint, fioros,
ce zilnic își schimbă în scorburi ascunse
copita și blana și ochiul sticlos...

- Stăpâne, ziceau servitorii cu goarne,
mistrețul acela nu vine pe-aici.
Mai bine s-abatem vânatul cu coarne,
ori vulpile roșii, ori iepurii mici ...

Dar prințul trecea zâmbitor înainte
privea printre arbori atent la culori,
lăsând în culcuș căprioara cuminte
și lincșul ce râde cu ochi sclipitori.

Sub fagi el dădea buruiana-ntr-o parte:
- Priviți cum se-nvârte făcându-ne semn
mistrețul cu colți de argint, nu departe:
veniți să-l lovim cu săgeata de lemn!...

- Stăpâne, e apa jucând sub copaci,
zicea servitorul privindu-l isteț.
Dar el răspundea întorcându-se: - Taci...
Și apa sclipea ca un colț de mistreț.

Sub ulmi, el zorea risipite alaiuri:
- Priviți cum pufnește și scurmă stingher,
mistrețul cu colți de argint, peste plaiuri:
veniți să-l lovim cu săgeata de fier!...

- Stăpâne, e iarba foșnind sub copaci,
zicea servitorul zâmbind îndrăznet.
Dar el răspundea întorcându-se: - Taci...
Și iarba sclipea ca un colț de mistreț.

Sub brazi, el striga îndemnându-i spre creste:
- Priviți unde-și află odihnă și loc
mistrețul cu colți de argint, din poveste:
veniți să-l lovim cu săgeata de foc!...

- Stăpâne, e luna lucind prin copaci,
zicea servitorul râzând cu dispreț.
Dar el răspunde întorcându-se: - Taci...
Și luna sclipea ca un colț de mistreț.

Dar vai! sub luceferii palizi ai boltii
cum sta în amurg, la izvor aplecat,
veni un mistreț uriaș, și cu colții
îl trase sălbatic prin colbul roșcat.

- Ce fiară ciudată mă umple de sânge,
oprind vânătoria mistrețului meu?
Ce pasăre neagră stă-n lună și plânge?
Ce veștedă frunză mă bate mereu?...

- Stăpâne, mistrețul cu colți ca argintul,
chiar el te-a cuprins, grohiând, sub copaci.
Ascultă cum latră copoi gonindu-l...
Dar prințul răspunse-ntorcându-se. - Taci.

Mai bine ia cornul și sună întruna.
Să suni până mor, către cerul senin...
Atunci asfinții după creste luna
și cornul sună, însă foarte puțin.

Amanta

Amețitoare, albă stalactită
care susține bolta unui gând
cu trupul ei de raze, spumegând,
cu gura tragică și răzvrătită;

profil de-argint, ca marea-ntr-un intrând,
de unde praguri tot mai sus invită
spre-o altă lume, furtunos invită
din maluri și azururi, rând pe rând;

orgolioasă de singurătate,
tiranică, născută în delir,
rivală-n străluciri cu orhideea;

așa mai bântuie cu voluptate
punând pe fruntea mea stigmat și mir
amantă fără patimă, Ideia.

Doar Tu

Când omul, prăbușit, la început,
în iarba dușmănoasă și-n țărână
adulmecă-n târâșul greu, pe-o rană,
miresmele ce se-nălțau din lut
și, nemaivrând ostatic să rămână
sub zarea strivitoare ca un scut,
se răsucea s-o urce, renăscut
și se-agăța de fulgere c-o mână,
acea cumplită smulgere din smoală
cu palma-ntoarsă ca o cupă goală
fu primul dans în care se zbătui,
elan de floare palidă, învolă,
vibrat pe scări de sunete spre boltă
pe care-n mers îl amintești doar tu.

În căutarea adevărului (69). Infinitul și Eternitatea

„Infinitul există. E acolo. Dacă infinitul n-ar avea eul său, eul ar fi hotarul său; n-ar mai fi infinit: cu alte cuvinte, n-ar mai exista. El însă există. Deci are eul său. Acest eu al infinitului e Dumnezeu.” Victor Hugo în *Mizerabilii*

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Universul nostru pare să fie finit și condus de un set finit de legi, dar vorbim de multe ori despre lucruri care se întind până la infinit și durează o eternitate. Ideea marilor învățați este că există infinit și poți păși în infinit azi, poți locui în infinit conștient și aceasta poate fi sursa ta de inspirație. „**În Infinit, tu devii arhitectul și visătorul mării matrice a expresiei și creației**” (Infinitul-ultima călătorie). Există mai multe domenii importante unde infinitul poate fi aplicat. El este folosit ca un instrument conceptual care ne ajută să descriem proprietățile și valorile obiectelor și proceselor, fiind o noțiune importantă în filozofie, cosmologie, metafizică și desigur, este important pentru matematică. Infinitul ca și Eternitatea nu ar trebui privite ca enigme matematice ce trebuie dezlegate, ci ca o singură cheie a vieții însăși, pe care, înțelegând-o, ne vom elibera de toate constrângerile minților noastre limitate și vom putea avea și înțelege Universul. Infinitul și eternitatea nu sunt doar în spațiul cosmic ale cărui frontiere în spațiu și în timp nu le percepem, ci sunt chiar și în ultimul fir de nisip de sub tălpile noastre. Eternitatea reprezintă absența sau rezolvarea conflictelor, depășirea contradicțiilor în plan cosmic și în plan spiritual. Înseamnă perfectă integrare a ființei în principiul ei; este intensitatea absolută și permanentă a vieții, care scapă tuturor vicisitudinilor legate de schimbare și, în mod special, celor temporale. Pentru om, dorința de eternitate reflectă lupta lui neconținută împotriva timpului și, poate mai mult încă, lupta pentru o viață a cărei intensitate să triumfe, pentru totdeauna, asupra morții. Eternitatea nu-și află ființa nici în nemișcare, dar nici în vârtej, ea se află în intensitatea actului. Trăsăturile nefirești și paradoxale ale ideii de infinit au supus unor grele încercări mințile scilicet ale celor mai mari gânditori ai timpurilor. Adevăratele mistere matematice și, în general, ale lumii, se află la frontiera gândirii noastre. Depășind-o, putem trece dincolo de ceea ce știm că este posibil și putem începe să explorăm miracolele universului la

extrem. Încă din vremea grecilor antici, învățații și-au pus problema infinitului, dar primul om care a întrezărit cu adevărat amănunte valabile despre noțiunea infinitului reprezentată printr-un “opt” dispus pe orizontală, a fost remarcabilul vizionar Galileo Galilei. **Existența Infinitului se află în Eternitate**, care nu este decât o stare, o trăire... O resimțim cu toții, ca pe o povară mai grea sau mai ușoară. Și o contabilizăm diferit. O eternitate poate să fie într-adevăr, o eternitate, începând dincolo de facerile vieții și sfârșind mult mai departe de moartea sufletului. Dar la fel de bine poate să fie o clipă, să dureze atâta timp cât este necesar ca genele să acopere în mișcare niște ochi limpezi pentru a îi redescoperi la loc. Dar oare vor ști ei, sau măcar unii dintre ei, că **“eternitatea nu e accesibilă decât prin viețuirea clipei în mod absolut”**? Uneori mă amuz, uneori meditez și realizez profund că **exist pentru Eternitate**. Și orice problemă dacă n-o rezolv în **“viața asta”** ... am tot timpul din lume să o rezolv. Nu-i stres, nu-i grabă, e timp din belșug pentru orice. **Am în față Eternitatea și Viață în mine ca să mă bucur de ea**. Și tu la fel, ai în față o Eternitate. Bucură-te, relaxează-te, joacă-te și să știi că nimic nu te poate **“omorî”**. **Ești aici, acum, pentru totdeauna**. Infinitul a fost întotdeauna tratat cu un amestec de fascinație și smerenie. **Unii l-au asociat ideii de divinitate, în timp ce alții îl privesc ca pe un concept fără valoare practică în lumea reală**. Aceștia din urma își argumentează poziția afirmând că până și matematica, aparent dependentă de infinit, poate fi făcută recurgând la cantități inepuizabile, dar finite. Vechii greci erau oarecum incomodați de concept, dat fiind termenul pe care i l-au atribuit, **“apeiron”**, o noțiune cu aceleași conotații negative pe care civilizația modernă le înțelege prin cuvântul **“haos”**. “Apeiron”-ul era lipsit de control, sălbatic și periculos (Aristotel). Ca atare, Aristotel a **“pus la punct”** atât de ferm infinitul încât cu greu a mai fost luat în considerare de cineva până în secolul al XVII-lea. Abordarea lui Aristotel s-a dovedit extrem de pragmatică. **Aristotel a decis că infinitul trebuie să existe, deoarece timpul pare să nu aibă început, nici sfârșit**. De asemenea, nu este posibil ca cineva să pretindă că o numaratoare se poate termina vreodată. Pe de altă parte, **infinitul nu poate exista în**

→ Continuare în pag. 23

FILOZOFIA MEA (XV)

Anton GAGIU

Nu am fost în stare să merg mai departe cu incursiunea mea în sertarele minții pentru a-mi căuta și expune gândurile, sau mai bine zis durerile ei, despre ceea ce se întâmplă în... lumea de lângă noi, cea vie, cea existentă și din păcate, cea care ne influențează viața de zi cu zi, fără să mă gândesc la relele acesteia.

Azi a venit rândul imposturii. E o noțiune filozofică? Nu. Dar e una de morală, de existență socială, de viață cum am spus mai sus. Să vedem ce înseamnă impostură. „Situatie în care se află cineva care vrea să înșele buna credință a altora.” Așa spune Dex-ul. Dar să vezi ce sinonime are: coțcărie, escrocherie, minciună, potlogărie, înșelătorie, șarlatenie. Doamne, doar când citești această asociere te apucă durerea de cap! Dar în realitate aceasta îmbracă multe forme, de la om la om sau de la o acțiune la alta. Adică, uite o impostură auctorială-plagiatul, adică să folosești un material gata documentat ca și cum al fi al tău, adică să te dai cercetător într-un anumit domeniu cu munca altuia, aceasta poate fi preluată/furată, cuvânt cu cuvânt sau așa pe ici pe colo prin părțile esențiale, dar tot furt este. Ați văzut în ultimul timp impostura de funcție, să te dai că ești ceea ce nu ești, adică: să faci pe medicul și să nu fii; să faci pe omul cu studii superioare și să nu le ai; să te dai secretară la o instituție superioară de învățământ și în realitate să fii doar un banal infractor, adică impostor. Nu ați auzit sau nu ați trăit impostura de limbaj? Adică să vorbești mult și fără rost. Păi unde te uiți în jurul tău vezi astfel de specimene, ba, există și întrecere între ei, care să spună mai multe prostii într-un interval de timp mai mic, nu? Păi, doar așa crește productivitatea imposturii! Alții și mai și, sunt impostori ai manipulării, vă reamintesc doar de antivacciniștii de profesie, cum spun ei, de ce nu trebuie făcut un vaccin sau altul, doar așa ca să se afle în treabă pentru că altfel la cunoștințe specifice sunt... tămâie. Avem și o culme a imposturii, cea care pătrunde în teoriile așa zise științifice despre lume și viață care se dezvoltă în state ce au ucis democrația, adică în cele totalitare (cum am fost și noi)

cu ceva timp în urmă: ați auzit de rasa pură, ariană cum spunea acel partid? Tot atunci a apărut și teoria spațiului vital, acum foarte recent un conducător care a ucis democrația în țara lui, așa cum spuneam mai sus, spune că: „acel stat și acel popor nu există, a fost creat artificial, deci trebuie să dispară”. Teoria aceasta nu seamănă cumva cu cea a spațiului vital? Ca două picături de apă. Un filozof care s-a aplecat asupra acestei problematici a fost britanicul Francis Bacon (n. 22. 01. 1561 d. 09. 04. 1626). El identifică în mecanismul imposturii, adică în modul ei de manifestare o deformare a minții umane. Ce spune acesta: „Mințile cele mai temperate tânjesc după renume și onoare; cele ușurele după popularitate și aplauze; cele depravate după supunere și tiranie așa cum vedem în marii cuceritori, în cei care tulbură lumea, ba, și mai abitir, în cazul ereticilor, pentru că introducerea de doctrine noi nu înseamnă altceva decât instaurarea tiraniei asupra intelectului și a opiniilor oamenilor” (am reprodus din Sylva Sylvarum). Am puteam încadra mințile de astăzi care bat la porțile imposturii aici? Cu siguranță! Minți temperate? Care ar fi acestea? Se găsesc din belșug în toate domeniile și nu se dau înapoi de la transformarea numelor în renume. Cât despre onoare? Spun răspicat că o poartă la butonieră și că nu fac rabat de la ea. Uitați-vă în jurul dumneavoastră și veți constata că v-ați întâlnit sau ați văzut aceste minți zi de zi, de parcă cineva le plantează chiar în drumul dumneavoastră, indiferent care ar fi acesta. Apoi minți ușurele? Nu a spus filozoful „ușuratece”, ci ușurele, ce ar însemna această aserțiune? Mințile acestea ar fi acelea care nu știu multe pentru că nu au avut capacitatea să înmagazineze sau să asimileze, sau pur și simplu sau mulțumit cu puțin. Ce vor acestea? Să le fie apreciată activitatea așa puțină cât este ea și lipsită de rod, să fie mereu în centrul atenției, deși nimic nu-i recomandă, să nu lipsească niciodată din capul bucatelor, nu pentru că ar merita, ci pur și simplu pentru că au nevoie de pomană. Minți depravate? Oooo! Acestea sunt mereu mai puține pentru că natura nu a fost așa generoasă cu ele. Acestea vor să fie stăpâne peste mulțimi de oameni, dacă se poate timp cât mai îndelungat, dacă nu mai puțin, dar intens și deplin, acestea vor să stăpânească și mințile supușilor, să le subjuge, cu alte cuvinte să nu miște

→ Continuare în pag. 33

O CĂLĂTORIE IMAGINARĂ - GÂNDURI ȘI PREOCUPĂRI ÎNTRE ȘTIINȚĂ ȘI CONȘTIINȚĂ

Nicolae DIMA

Omul are o natură dublă, materială și spirituală, și în evoluția lui urca treptele unei piramide imaginare care se înalță de la cunoașterea mediului înconjurător spre lumea ideilor și în final spre înțelegerea semnificației vieții. Nu toți oamenii își pun problema sensului vieții, acesta fiind în mare măsură de domeniu științei, religiei și filozofiei, domenii care de multe ori se afla în dispută.

Duelul actual dintre știință și religie se referă la conștiință și are loc atât la nivel nanoscopic cât și la nivel cosmic. Știința refuză să accepte existența unei forțe supranaturale în timp ce religia se uita cu blândețe la cei care caută explicații științifice pentru tot cece exista în univers. Filozofia încearcă să împace cele două tabere, dar de regulă e respinsă de amândouă. Divergentele dintre tabere lasă însă loc pentru cei care cred în religie, dar care vor să-și facă propriile investigații...

Potrivit cercetărilor, realitatea cuantică consta din energie vibranta care la anumite frecvențe se transforma în materie. Aici ar putea fi originea universului. Tot la nivel cuantic, materia se schimbă permanent și se retransforma în energie. În cadrul acestei refaceri și prefaceri se petrece însă un proces care constituie o mare enigmă. Fiecare transformare păstrează informația trecerii de la o formă la alta. Ce este însă informația și ce reprezintă, în esența lui intimă, omul?

Dacă la nivel cuantic materia pare cumva una cu energia, la nivel cosmic, atât materia cât și energia sunt înghițite în final de sorburi sau aspiratoare cerești. (Traduse neinspirat în limba română ca găuri negre; ele nu sunt găuri, ci portale către alte dimensiuni). Inițial, astro-fizicienii au crezut că în urma absorbirii materiei și energiei de către marile sorburi se pierde atât materia și energia cât și informația. Acest lucru ar crea însă un paradox și ar contrazice legile fizicii potrivit cărora în natura nimic nu se pierde, ci doar se transformă.

Aici trebuie făcută o precizare despre natura umană.

În esența lui fizică, omul este o undă de energie care are potențialul să devină materie și să redevină energie. În esența lui metafizică, omul este o scânteie divină; o conștiință, iar conștiința exista atât în noi cât și dincolo de corpul nostru fizic.

Revenind la aspiratoarele cerești cred că acestea reprezintă mașinile prin care o forță supremă reciclează materia și energia păstrând însă informația și odată cu ea tot cece reprezintă Eul fiecăruia dintre noi. În această ipoteză, informația de care vorbesc fizicienii ar fi însăși conștiința noastră.

La trecerea printr-un sorb negru ar trebui să se păstreze scânteia divină sădită de Creator în noi, împreună cu întreaga noastră zestre spirituală. Recunosc că recurg la un mare salt pe care nu-l pot dovedi. Spre surpriza mea tot știința vine însă cu o nouă ipoteză: sorburile cerești nu sunt numai negre și reci; ele sunt și fierbinți (warm holes) și s-a emis ipoteza că acestea au capacitatea de a păstra informația. Conștiința și zestrea noastră spirituală sunt probabil doar triate și reciclate într-o altă dimensiune.

Lucrurile se complică atunci când ne referim la conștiință. Știința nu o poate defini și nu știe cum să o interpreteze. Unii savanți au ajuns la concluzia că realitatea, așa cum o percepem noi, există doar în conștiința noastră. Conștiință este invizibilă și nemăsurabilă, dar efectele ei sunt vizibile și vaste. În ultima analiză, conștiința însăși pare să fie adevărata realitate din spatele realității fizice. Fără conștiință, nimic nu există. Universul este doar o hologramă.

Cu alte cuvinte, conștiința crează lumea materială pe care noi o percepem ca atare. Ba mai mult, savanții cu deschideri filozofice și cu puțină credință sunt de părere că undeva la nivel cuantic trebuie să existe o conexiune, un fel de portal, prin care conștiința universală pătrunde în lumea fizică și în trupurile noastre. Aceasta înseamnă că venim dintr-o lume primordială aflată înafara universului material. Și fără intenție, ajungem la Biblie! La început a fost cuvântul..!

Aceiași teoreticieni se întreabă care ar fi sensul universului și scopul vieții? Și tot ei răspund că scopul final al universului ar fi să-și realizeze tot potențialul; să transforme toată materia în energie; să se recreze pe sine în forme superioare; și să ofere o șansă fiecăruia dintre noi să-și împlinescă potențialul spiritual. Într-adevăr ni se oferă o șansă unică. Omul, și odată cu el fiecare dintre noi, devine centrul universului.

Și, făcând încă un salt cosmic pe această Terra Firma conștiința noastră are nevoie de o crustă materială prin care să opereze conform legilor pământeste. În acest scop și-a croit un corp fizic dotat cu un mic centru nervos numit creier prin care operează. Când nu mai are nevoie de corp, îl trimite la reciclare. Și când are

nevoie de alte forme fizice, prin informațiile pe care le acumulează încontinuu, conștiința își gândește și își pregătește altele noi. Simplu!

Ce este deci informația și unde ar fi înmagazinată ea? Pentru cei care cred în primordialitatea divină, ceace știința numește informație ar trebui să fie numită conștiința. Este însăși Divinitatea! Conștiința noastră individuală e conectată la cea universală. Conștiința preexista în tot universul și în același timp în fiecare dintre noi prin scânteia divină pe care o avem în suflete. Pentru conștiința noastră Supremitatea a creat spațiul universal în care să evoluăm și ne-a oferit timpuri astrale în care să ne transformăm, să ne încărcăm cu energie, și să creștem spiritual.

Omul este deci o sclipire de conștiință și scopul existenței pământești este să se dezvolte pe sine până la contopirea cu conștiința universală. În acest sens, omul se ghidează după un îndreptar valoric impus inițial de societate și ulterior de propria sa înțelegere a vieții. Pentru a putea evolua, omul trebuie să aibă dreptul de a gândi și alege, liberul arbitru, inclusiv dreptul de a greși. Erare Umanum Est! În momentul în care e lipsit de aceste drepturi, omul devine un robot fără posibilitatea de a mai evolua și fără nici un sens. Supremitatea ne-a oferit șansa de a evolua prin încercări, teste și examene dificile.

Dumnezeu ne-a pus la dispoziție posibilitatea să devenim ca El. Nu vom fi nici odată El, dar ne vom putea apropia și contopi cu El. Ne vom întoarce acasă! M-am adresat unui prieten cu preocupări asemănătoare, refugiat în America și răătăcit prin lume ca și mine, și mi-a trimis gândurile sale:

... Întrebarea ta e cum și în ce fel se înrudește fizică cu metafizica. Probabil că există o asemenea înrudire, nimic în natură nu pare să existe degeaba. Peste toate, însă, are efect entropia, toate-s afectate de aceasta fără de excepție, și dacă guvernul natural, sau (cu alt nume) El nu ia măsuri, universul se va termina într-o uniformitate infinită și rece, lipsită de orice șansă. Pentru că o singură scăpare de această soartă, și deci necesară asigurării supraviețuirii formelor, Al de Sus s-a folosit de entropie și de energiile afectate, pe scurt, prin crearea unui sistem cosmic de reciclare, în care omul reprezintă ultima verigă. De unde noțiunea binelui și a răului. Binele contribuie și ajută procesul, raul duce la destindere, uniformizare și, în final, la moartea definitivă.

Cu alte cuvinte, pierderile de energie firești, datorate entropiei, se refac prin canalizarea și amplificarea lor inteligenta, înapoi înspre Origine, Marele Sine, într-un proces, se pare, finit în timp. De unde, trebuie ca balanța între bine și rău să tindă firesc înspre bine. Găurile negre reprezintă porți speciale pentru astfel de reciclări, cum zici, informația

acumulată în timp, probabil nefiind afectată. Găurile negre au putere numai asupra entităților de masă, deci supuse atracției gravitaționale. Spiritul și informația neavând masa, probabil nu-i afectată, astfel informația să poată crește până la autorealizare, adică până la extinderea conștiinței la întregul Univers. Omul atins de iluminare intra în această dimensiune, și adăugă procesului de salvare.

... În cercurile Dantești, diavolul e implantat într-un bloc infinit de ghiată și condamnat în eternitate să zacă acolo inert. Dar va exista un moment în timp, când procesul trebuie terminat, cei salvați admiși în imperiul luminii, răii aruncați în hăul nimicului pentru vecie. A doua venire! Pe scurt, eu tind să ader la această explicație (deloc a mea, vezi, Blavatski, Gurgieff, Ouspenski, Kabala, Urantzia, Capra, Dante, și mulți alții) pentru că o văd că pe singura capabilă să reconcilieze toate paradoxurile existenței... Aici, am încercat aproape imposibilul, să comprim într-un singur paragraf o credință; a mea. Spor la lucru, și lumina multă! (Ion Manta, biolog, Maryland).

Un alt prieten dintr-o generație mai nouă și mai tânără, dar cu preocupări asemănătoare mi-a trimis din România următoarele idei:

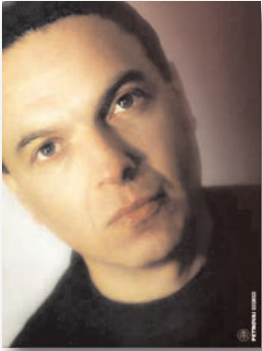
... Sunt o mulțime de teorii care concura la ceea ce ați scris. Fiecare atom din acest univers este caracterizat de o vibrație a electronilor pe orbită. Cu cât vibrația este mai înaltă (amplitudine și frecvența mare) cu atât atomul respectiv este mai încărcat cu energie. Energia poate fi de două tipuri: pozitivă, adică vibrație înalta, frecvența înaltă, sau negativă, adică frecvență joasă, amplitudine mare, cam ca undele acustice. În natura atomul de hidrogen are cea mai simplă structura internă. Ghiciți cine are cea mai mare energie? Hidrogenul, desigur. Care este elementul cel mai prezent în univers? Hidrogenul, desigur. Din ce materie sunt formate stelele? Hidrogen, desigur. Cam multe coincidențe într-o lume în care nu exista conceptul de coincidență...

La un anumit nivel de vibrație, materia se transforma în energie. La alt nivel, energia se transforma în materie. Vibrația poate fi modificată în anumite condiții. Asceza, dialogul cu Dumnezeu (în gând), emoția puternică (pozitivă sau negativă) pot crea, modifica, limita sau amplifica diferite frecvențe, permițând omului să aibă acces (limitat desigur) la vibrația universală (energia universală, unii îi spun inițială, fundamentală etc.) care este de fapt Dumnezeu. De ce? Pentru că toate au fost create prin această energie care vibrează, adică toate au fost create de Dumnezeu, și uite așa, știința va ajunge într-un final să demonstreze indubitabil, tot ceea ce spune religia într-un mod literar, prin parabole.

Va urma

François Villon – creatorul poeziei moderne franceze

George PETROVAI

Despre François Villon (poezia sa descătușată și viața-i necuminte) auzisem câte ceva încă de când eram elev la Liceul de cultură generală „Dragoș Vodă” din Sighetu Marmației. Mă simțeam înfrățit atât cu el, cât și cu pictorul Vincent van Gogh, doi dintre marii nedreptățiți (parțial de soartă, în rest de contemporani),

totodată dintre genialii artiști ai omenirii, prin sărăcia și umilințele la care au fost condamnate scurtele și fecunde lor vieți, dar mai ales prin formidabilul curaj cu care au dat cu tifla rânduielilor/prejudecăților sociale, ei – singuri împotriva tuturor vicisitudinilor – urmându-și neabătut chemarea spre eternitate și lăsând omenirii nepieritoarele opere artistice ale bucuriilor și necazurilor lor.

De unde această înfrățire spirituală? De-acolo că eu însumi mă simțeam nedreptățit încă de copil, sentiment care s-a transformat în certitudine după ce, licean fiind, securiștii mi-au interceptat una din scrisorile adresate postului de radio „Europa liberă” (în ea apărea sintagma „libertate aparentă”), revoltă urmată la scurt timp de interogatorii (primul a durat de la nouă dimineața, căci pentru trebușoara asta am fost luat de la cursuri, și până la orele 16), amenințări cu exmatricularea mea și a celor doi frați mai mari din facultățile pe care le urmau la Iași, scăderea notei la purtare, declarații peste declarații, ședință publică în Sala festivă a liceului, în care, firește, am fost făcut cu ou și cu oțet de profesori, părinți și securiști, iar eu a trebuit să-mi pun în fața boborului cenușă în cap pentru „crima” săvârșită împotriva regimului, pe urmă permisiunea politrucilor și securiștilor de-a susține examen de admitere doar la facultățile cu profil tehnic, stricta mea urmărire și supraveghere până la formula cadere a bolșevismului în Decembrie 1989 etc.

Totuși, doi factori au făcut ca eu, spre deosebire de alți rebeli, să scap relativ ușor, adică neexmatriculat (frații mei așijderea): (a) Eram elev foarte bun la învățătură și odioasa Securitate tocmai trecea de la teroarea fizică la cea psihică; (b) Toți dascălii liceului au

sărit în ajutorul meu, îndeosebi regretatul Ion Vancea, excelent profesor de română (timp de patru ani a fost mereu încântat de prestația mea), care taman atunci era secretarul organizației de partid...

Desigur că, după supliciu îndurat cu interogatoriile (până la bacalaureat au fost vreo zece), sentimentul meu de solidaritate cu cei doi mari artiști ai omenirii s-a întetit și mai mult, lucru ilustrat de mine în câteva texte concepute la acea vreme, dar publicate de-abia după Decembrie, adică atunci când nu numai mie, ci tuturor românilor li se părea că au scăpat pentru totdeauna de securiști și că libertatea, dobândită cu jertfe omenesti, este deseori mai necesară ca pâinea cea de toate zilele.

Însă crunta realitate neobolșevică ne-a demonstrat la scurt timp (întunecata perioadă a mineriadelor) că libertatea postdecembristă este o iluzie (de altminteri, nu afirmase George Orwell în 1948, anul apariției celebrului său roman *O mie nouă sute optzeci și patru*, că „Războiul este pace”, „Libertatea este sclavie” și „Ignoranța este putere”?!), iar globalismul absurd face mai nou cunoscut tuturor pământurilor (prin pandemie, sodomie, războaie, crize neîntemeiate, incorectitudine politică și legi cretine) că actuala demo(no)crație planetară și națională se cheamă „a lua cu japca de la cei mulți și săraci, pentru a da celor puțini și bogați”, respectiv că adevărul, dreptatea, libertatea, credința, educația și cultura, care la drept vorbind constituie trebuințele vitale ale miliardelor de pământeni (în fiecare oră mor de foame 500 de oameni, inclusiv copii, și – tot într-o oră – se cheltuie cu înarmarea circa două sute de miliarde de dolari!), ba chiar viețile a trei sferturi dintre semeni sunt total neglijabile în comparație cu hâdele poftite de putere și îmbogățire ale păpușarilor...

Revenind la adorabilul Fr. Villon, îmi face o deosebită plăcere să menționez rolul regretatului meu unchi, profesorul Ion Ardelean-Mecena, în subtilul proces al apropierei mele de marele poet, căci el obșnuia, îndeosebi la taifasuri cu bere, să recite (în română și franceză) celebrul vers „Dar unde-i neaua de mai an?”, inspirata traducere a lui Romulus Vulpescu pentru Balada doamnelor de altădată (în tălmăcirea lui Dan Botta), Balada doamnelor de odinioară (în traducerea Zoi Verbiceanu), Balada domnițelor de odinioară (versiunea lui Francisc Păcurariu), Balada doamnelor de altădată (cea a lui Al. Alexianu), Balada doamnelor din alte vremuri (Neculai Chirica) și – nu în ultimul rând – Balada doamnelor din vremea de odinioară la R. Vulcănescu.

Această inegalabilă baladă (în original: „Mais ou sont les neiges d'antan?”), cu uriașa bogăție a versului francez, în care Villon vizează timpul „din a cărui frumusețe, măreție, glorie, n-a mai rămas nimic, în afară de licărul amintirii” (N. Chirica), dimpreună cu nu mai puțin faimosul Patruvers, pe care l-a făcut Villon când a fost osândit la moarte („Eu sunt François - și daia-s breaz! -/făt din Paris lângă Ponthoise./În ștreang va ști bietu-mi grumaz/cât trage curul la necaz”), m-au determinat să-i doresc opera în întregime (cele două Testamente, baladele, cânturile și Jobelinul sau Baladele în jargon).

Astfel, cu puțin noroc am intrat în posesia volumului Poezii (BPT, Editura Minerva, București, 1983) sau Operele complete ale magistrului François Villon, traduse, prezentate și adnotate de Neculai Chirica.

După cum ne informează tălmăcitorul și prefațatorul în Câteva precizări, „Ediția de față cuprinde, pentru prima dată în românește, tălmăcirea integrală a Operelor complete ale magistrului François Villon”, la a cărei alcătuire a folosit, „în mod deosebit”, ediția îngrijită de Louis Moland pentru Operele complete ale lui Fr. Villon, precum și volumul Poezii de François Villon (Editions Baudelaire, Livre Club des Champs-Élysées, Paris, tipărit în anul 1963 în România).

Chirica mai precizează că, în anul 1975, la Editura Albatros (colecția Cele mai frumoase poezii, nr. 148) a tradus o parte din opera lui Villon, sub titlul Din operele magistrului François Villon – Balade, și că – „în semn de mare prețuire” – reamintește cititorilor numele unor iluștri tălmăcitori ai operelor magistrului în românește, nume menționate de mine mai sus: Zoe Verbiceanu, Dan Botta, Romulus Vulpescu, Francisc Păcurariu și Al. Alexianu.

De asemenea, între cele mai vechi ediții în franțuzește din opera poetului, compatriotul nostru o numește pe prima, cea din 1489 (sub îngrijirea lui Pierre Levet, „astăzi foarte rară”), apoi ediția Germain Bineaut din 1490 (27 de ani după dispariția lui Villon – „Nimeni nu știe când, unde și cum a murit”, ne face cunoscut N. Chirica în Tabelul cronologic) și, desigur, pe cele din 1533, 1537 și 1540, sub îngrijirea lui Clement Marot.

În deschiderea volumului de Poezii din anul 1983, acest Clement Marot de Cahors (fecior de casă al regelui Francisc I – varlet de chambre du Roy) le spune cititorilor cum, din însărcinarea regelui (iubitor de cultură și mare admirator al baladelor lui Villon), s-a apucat să adune în volum operele magistrului, nu doar risipite, ci și trunchiate („găsind lipsă versuri întregi, mi-am luat răspunderea de a le reface cât mai asemănătoare cu vrerea autorului”, respectiv „cu multe pluraluri în loc de singularuri și numeroase alte greșeli de care era plină limba rău formată a acelor timpuri”). De asemenea, Marot schimbă ordinea cărții, „părăndu-

mi-se mai cuminte să încep cu Testamentul cel Mic, mai ales că fusese scris cu cinci ani înaintea celeilalte”. Tot Marot face precizarea că, în ceea ce privește Jargonul, „las ca să-l îndrepteze și să-l dezvăluie urmașii lui Villon în arta cleștelui și cârligului”.

Mulțumit de cele înfăptuite (după ce – ne informează Chirica în Note – „a ascultat pe numeroși bătrâni care îi știau stihurile pe de rost, le-a îndreptat unde și cum a crezut de cuviință, pentru a reda spiritul lui Villon și le-a tipărit «în ultima zi din septembrie 1533»), C. Marot, el însuși poet, adresează regelui iubitor de artă un foarte izbutit și elegant octet: „Dacă Villon, vor da unii de știre,/nu mi-a ieșit precum l-am vrut,/asupra mea să cadă vina (Sire):/trudii mai mult decât l-am priceput;/dar de-a ieșit ceva mai bun făcut/decât 'nainte și mai pe-nțeleș,/cuvine-ți-se slava, c-ai știut/să fii îndemn acestui țel ales”.

În pofida vieții scandalos de ușuratică pe care a dus-o (nu s-a angajat niciodată nicăieri, deși în anul 1449 – cu sprijinul material și moral-spiritual al unchiului său, canonicul Guillaume Villon, al cărui nume și l-a însușit pentru a-l face nemuritor – este declarat absolvent/bacalaureat al Universității din Paris, dimpotrivă, mereu înhăitat cu hoți, bețivi și femei ușoare, apoi – după ce, împreună cu încă patru ortaci, în ajunul Crăciunului din 1456 fură 500 de scuzi de aur de la Colegiul Navara din Paris – chiar un proscris, însă neputând să-și schimbe firea boemă și să scape de demonul hoinăreliei, care fac din el un pușcăriaș cu puțin noroc, pe urmă un ocnaș torturat cu sălbăticie de călăii episcopului Thibault d'Aussigny și, după eliberare, un condamnat la moarte prin spânzurătoare, chit că de data asta nu făptuise nimic reprobabil, însă – ne spune Chirica în Prefață – „pentru că apăsarea a nu știu câta oară în fața justiției”, iar după comutarea pedepsei cu moartea în surghiun pe zece ani, devine un exilat căruia i se pierde definitiv urma de îndată ce părăsește Parisul), în pofida vieții sale scandaloase, deci, François Villon a fost mult gustat nu numai de tovarășii săi de chefuri, nelegiuiri și destrăbălări, ci și de mărimile timpului.

Din grupul mărimilor timpului fac parte, ne informează același Neculai Chirica, atât Robert d'Estouteville (marele prevot al Parisului), o serie de consilieri de la Curtea Parlamentului (Pierre Fournier, despre care însuși poetul spune în octetul 90 că „m-a scăpat de multe rele”, sau Jehan Coursault, căruia – în octetul 89 – îi lasă Contrările lui Franc-Gontier), apoi negustori de vază, mari seniori, procurori, sergenți de arcași („chiar căpitanul lor”), cât și atotputernici de talia ducelui Charles d'Orléans, a ducelui Jean al II-lea de Bourbon, vărul mai tânăr al lui Charles, și a lui René I, zis cel Bun, fost rege al Neapolelui și Siciliei.

Va urma

MARIN PREDA: CE ESTE O CAPOOPERĂ?

Emilia STROE-ȚENA

Motto:

*„Ficțiunea artistică este desigur,
pe un plan superior, un drog.”*

(Marin Preda,

Cel mai iubit dintre pământeni)

Opera de artă este o construcție literară, sau muzicală, ce răspunde unor cerințe, stabilite de autor, dar care trebuie să fie regăsite de cel căruia i se adresează, de cititor, sau de publicul spectator, într-o creație de artă plastică sau muzicală- concert, operă. În cazul literaturii, mesajul transmis pare a fi mult mai concret decât în celelalte arte, deși acest lucru nu exclude ambivalența sau plurivalența sa, conducând în mod inevitabil către ceea ce numim „operă deschisă”.

Voi face referire la romanul lui Marin Preda „Cel mai iubit dintre pământeni”, pe care îl consider o operă „deschisă”, plurivalentă, ce restartează întreaga literatură română de până la el, răsturnând conceptul de „scriitură” și de roman. Un jurnal intim, scris la persoana I, de un tânăr asistent universitar de la Facultatea de filosofie, Victor Petrini, ținut pe aproape 1200 de pagini, cu povestiri, repovestiri, reveniri și reluări de fraze, de idei și imagini-iată ce este la o primă abordare romanul. Acesta este și primul șoc al cititorului. Nu se mai scrisese în epocă o asemenea confesiune pe diverse teme, dar în primul rând, aceea a căutării fericirii prin iubire, precum și a rostului omului de calitate, a intelectualului rafinat într-o societate care-l încătușează și-l înstrăinează, într-o eră pe care, personajul principal o numește ca fiind „a ticăloșilor”. Apoi, emoția cititorului se amplifică pe tot parcursul celor trei volume. Fraza are o viață de sine stătătoare, este un adevărat spectacol, autorul putând fi foarte bine raportat la marii scriitori din literatura universală: Marcel Proust, William Faulkner, Thomas Mann. „Cel mai iubit dintre pământeni” creează o emoție deosebită, căci cititorul participă activ la viața și dramele lui Victor Petrini, precum și a celorlate personaje. Tehnica narativă, povestirea în povestire, „punerea în abis” („la mise en abyme”) exprimă un fragil echilibru între rațiune și emoție, afectivitate și face din acest roman o operă cu caracter universal și extrem de actual.

Societatea cu moravurile ei, societatea socialistă abia înfiripată după 1945 are multe similitudini cu cea a zilelor noastre, postrevoluționară. Multiple sunt temele abordate de Marin Preda în acest roman. Oricât de mult consideră autorul că „dacă dragoste nu e, nimic nu e”, opunând acest sentiment aceluia de ură și revoltă, personajul său principal, Victor Petrini are o viață ratată din acest punct de vedere; nu numai el, ci și prietenul său, Petrică Nicolau profesorul și poetul, fostul soț al Matildei, cu care încearcă Petrini să-și găsească fericirea, prin căsătorie, având cu aceasta din urmă chiar și o fetiță, Silvia. Petrică Nicolau se va arunca de la etaj, Petrini va fi închis de două ori, va fi dat afară din postul de asistent universitar, iar pe plan sentimental, nimic nu-i merge. Tot în contextul suferințelor personale cauzate de abuzurile sistemului socialist apare figura poetului și filosofului culturii, Lucian Blaga, destituit din funcția de profesor universitar la catedra de filosofie, datorită manevrelor și intrigilor unui caloriferist, ajuns secretar de partid la Universitatea clujeană. Drama omului conștient că nu se poate salva din marasmul unei societăți închise, lipsite de perspective social-moral-intelectual-valorică este resimțită de aproape toate personajele lui Marin Preda, care sunt silite să accepte sau să cedeze în fața impostorilor analfabeți, ce devin șefi, fac politică de cadre, se strecoară, trădează, nu au remușcări, sunt nepăsători dacă cineva trăiește sau moare, sau face pușcărie pe nedrept, dar din cauza lor, Petrini își scrisese „Caietele” sale despre puterea spiritului asupra materiei, o „Gnoză”, adevărata religie nouă despre puterea științei, dar este acuzat de idei subversive și încarcerat la Baia Sprie, la mine, pierzându-și astfel postul universitar. Adevăratul motiv este de fapt, o scrisoare primită de la Paris, de la un fost coleg de școală; acum lucra la un post de radio și-i scrisese, încheind cu amuzantele pentru ei cuvinte: „Aștept ordonanțele dumneavoastră”. Aceste cuvinte le aminteau de un spectacol pe care-l văzuseră când erau elevi, în care un soldat se adresa superiorului său, cu cuvântul „ordonanțe” în loc de „ordine”, ceea ce pentru ei era o sursă de veselie și râs. Acest haz l-a costat pe Petrini libertatea!

Aceeași dramă a conștiinței lucide, permanent în suferință, o au de înfruntat și scriitorii. Uniunea Scriitorilor, prin secretarul ei de partid, încalcă normele profesionalismului și ale eticii, promovând mediocrități și nonvalori. Autorul comentează amar: „Să te târăști în genunchi la propriu și să-ți renegi convingerile, cu speranța că, trăind, le mai poți încă răspândi printre oameni, se putea face o dată, dar nu de mai multe ori, fără a risca să îți le arzi astfel tu însuși.”

Marin Preda, foarte bine documentat, face o pictură realistă a mediilor sociale în care personajele sale se mișcă, dar în același timp realizează și o analiză a sufletului uman, a sentimentelor personajelor sale, care trec de la noblețe și spiritual la grotesc, abject și paranoic. Sentimentele de

dragoste adesea finalizează în ură și revoltă, iar protagoniștii șochează prin limbaj; ei trec de la unul coerent, logic, la grosolanii, imprecății, injurii, ca un fel de descătușare, de eliberare. Limbajul lui Preda are și această funcție de „catharsis”, eliberare de stres, fie prin imaginile și frazele sale sublime, fie prin expresiile triviale și incomode pentru un auz fin. Fațeta neagră a lumii apare reflectată perfect în această oglindă, care este romanul său, căci definiția pe care Stendhal o dădea romanului nu-i era deloc străină: „Le roman est un miroir que l'on promene le long d'un chemin.”

Romanul lui Preda nu este „mimesis”, nu este o copie a realității, iar acuzele ce i-au fost aduse și apropierea de Zola, privind un anume „naturalism” literar, sunt nefondate. Estetica urâtului, propusă de Baudelaire prin „Les Fleurs du Mal”, promovată și în literatura noastră cel puțin de Arghezi, trebuie înțeleasă și luată ca făcând parte din artă.

Să ne reamintim că Marin Preda citise în original marii clasici francezi, că tradusese „La Peste” („Ciuma”) de A. Camus, iar prelegerea lui Jean Paul Sartre „L'Existentialisme est un humanisme” îl făcuse să mediteze îndelung asupra literaturii existențialiste și a filosofiei sale. De asemenea, Marin Preda aprecia și cunoștea literatura rusă din secolul al XIX-lea, în special pe Tolstoi și Dostoievski, deci acesta a și tradus „Demonii”. Cultura și rafinamentul scriitorului se regăsesc cel mai bine în acest ultim roman al său „Cel mai iubit dintre pământeni”, adevărat cântec de lebadă pe luciul scrisului românesc actual.

Momentul în care autorul ni-l aduce în fața ochilor pe Victor Petrini, nu ca pe un intelectual rasat, ci ca pe muncitorul de la deratizarea de șobolani a sfatului popular sau a unei fabrici, este halucinant. Descrierile surprind prin acuratețe și abjecție; aceste târătoare hidoase amintesc de descrierile lui Camus, din romanul „Ciuma”, tradus de Preda, unde șobolanii propagau această boală. Descrierea lui Preda șochează prin detaliile producătoare de repulsie.

Tabloul amintește de picturile olandeze din Evul Mediu, în care tot felul de figuri și persoane groțești anunță iminența morții în lume. Personajele romanului îmbracă multiple fațete, poartă diverse măști și pretind să nu fie judecate, ci luate așa cum sunt, în funcție de împrejurări. Ele trec cu usurință de la dragoste la ură vehementă, la furie, trădare, minciună. Când își retrăiesc singurătatea, ele cunosc momente serioase de anxietate și deznădejde. Victor Petrini nu poate înțelege cum de a fost capabil să o lovească pe Matilda cândva, să comită două crime, una pentru a-și asigura viața propriu-zisă, altminteri ar fi fost anihilat el de torționarul pe care l-a ucis, iar cealaltă, din dragoste, din gelozie. Nici iubirea pentru Suzi nu se dovedise a fi o consolare, în raport cu cea pentru Matilda.

Zice Marin Preda: „Viața e un fum, dar necesită să te lupți cu ea și să învingi.” Eroul său nu este un învingător, ci

un resemnat în ciuda cuvintelor finale ale cărții: „dacă dragoste nu e, nimic nu e.” El și-a dorit o „înflorire” în plan familial, dar și profesional. Acesta este termenul pe care-l alege Preda pentru „fericire”. Problema libertății este una de conștiință, deci, de spirit. Victor Petrini își amintește cu tristețe și amărăciune cum voiau marxistii să interpreteze dialectica lui Hegel: adică răsturnată, adică cu susus-n jos!

Răsturnarea valorilor, a ierarhiilor în regimul socialist abia instaurat coincide și cu mari transformări sufletești și de personalitate. Petrini spune cu aceeași binecunoscută nota de amărăciune, că oamenii când au libertatea nu știu ce să facă cu ea. Oare nu ne amintește cumva de societatea noastră postrevoluționară?

Oare ce-ar mai fi spus Preda să fi trăit aceste vremuri? Se dovedește o dată în plus vizionarismul său. Pe lângă documentația de excepție de care dă dovadă Preda când prezintă diferite domenii de activitate, el face o paralelă între arte, -sculptura lui Brâncuși, d.e., sau un concert de Enescu la Ateneu, arte ce au menirea de a evada din „era ticăloșilor”, de a-i face pe oameni să scape din cotidian, să-și purifice sufletele în sferile înalte ale artei. A vorbi de conștiință, înseamnă a vorbi de spirit; a vorbi de spirit, înseamnă a vorbi de Dumnezeu. Cum ar fi putut face acest lucru Victor Petrini altfel decât prin „Gnoza” sa, generatoare a unei noi religii, aceea a adevărului aflat prin știință?

Personajele lui Preda, în neputința de a se realiza conform conștiinței și dorinței lor, afișează o metafizică a eșecului, o tristețe atotcuprinzătoare, în care moartea apare ca soluție ultimă. Preda însuși începe romanul sau cu o „definiție” destul de personală, a „morții”: „Moartea e un fenomen simplu în natură, numai oamenii îl fac înfricoșător.” Personajele sale cochetează cu moartea, care apare frecvent în roman. O imagine sublimă ne oferă Preda în volumul II, când descrie umanitatea pe care o compară cu o pictură de Van Gogh: „Ce e umanitatea dacă nu un astfel de lan strălucind în lumina fierbinte a soarelui în culori halucinante, sub un cer de un albastru dens, orbitor și în care, tăcută dar fără slăbire, seceră moartea?”

„Cel mai iubit dintre pământeni” a fost considerat roman „total” de academicianul Eugen Simion și a cunoscut un succes uluitor chiar de la apariția sa, deși au existat și voci denigratoare. Cert este însă, că acest roman rupe cu tot ce a fost scris până la el și inaugurează o nouă scriitură românească, garantându-i perenitatea prin frumusețe și autenticitate, căci, folosind cuvintele lui Baudelaire dintr-o poezie dragă lui Preda, este: „La douceur qui fascine et le plaisir qui tue”.

POEME

Elena OPREA

Du-te la râu!...

Ascult un clipocit de valuri
Pe piatra dintre ape ca un sfânt,
Ce-adulmecă prin fiecare sunet
O întâmplare din tărâmul dus,
Șoptește printr-un grai de nepătruns
Legenda unor zâne, labirint de flux...
Eu văd în zare un castel de lut
Din paie și din cuget plămădit,
Vis fermecat, arcuș de psalmi,
Credința de la piatră în Isus,
Liantul dintre Soare și Apus.
Du-te la râu!...
Mireasă de liman și mântuiri,
Turn de fecioară, de iubiri sublim,
Botez de Înviere și Destin.

Unisonanță transcendențială

Nu poți să desparți
Trupul de cer,
Artistul, de chitară
Cântărețul, de cântec,
Condeiu de scrieri,
Pentru că,
Ești un întreg cu Universul,
Nu poți să desparți
Norii, de ploaie,
Durerea, de sânge
Ochii, de chip
Luna, de cer
Pământul, de Soare
Țărâmul de mare,
Nenăscutul de pântec
Pentru că,
Ești simbioza între fizic și psihic,
Parte a Universului,
De la începutul Cuvântului.

Harpa

Privesc prin harpa vremii
Într-o tavernă mică
A satului cu moară
Cu cobze și cu scripcă.
Un fluierat de mierlă
Un vin dintr-o ulcică,
O melodie veche
Din antica ursită.
Pe-un geam cu promoroacă
Mai picură în suflet
O rază de splendoare
În piept ca să renască
O grație de harpă...

Inorogul

Nu poți să-l atingi;
Îl vezi în magie
Dormind blând și pașnic
La sânul fecioarei,
Învăluind întreaga iubire
Prin cornul din frunte;
Inorogul- animal fabulos
Cu corp de cal, cu ochi serafici.
Mister al dragostei,
Mărturisire pentru puritatea fecioarei,
Străină de gânduri vulgare.
Magie ce trece prin spirit,
Creștere lentă a plantei
Din sfera cerească,
Inorogul - puritate de sânge,
Metamorfoză a dragostei
Dintr-un vis ireal.

Renunțări

Cu renunțări și cu dureri de pietre
Cu timpuri arse într-un cerc divin,
Totul se șterge ca un fulg de zare.
În marea agitată de uitare,
Nisipul de pe țărâ rămâne ud.
Cuvintele-loviri de piatră,
Rostogolite peste lumi de ape
Cuvinte-lance,
Ce clatină iubirea sacră.
Nu pot să trec peste cuvinte:
Dacă le ating vibrarea mută,
Le simt în carne și în sânge,
Căderea de cuvinte-surde.

ÎNVÂRTIRI ÎN CERC, CU OCHII PE CER

Milena MUNTEANU

„De ce nu ieși din casă, doar nu e nimeni pe stradă”, o îmbiase cineva. Mia însă se uită pe fereastră de după perdea, bănuitoare. În plimbările sale evită să întâlnească elevi ce merg la școală sau vecini ce-si

plimbă câinii. E pandemie. Varianta precedentă a virusului, deși devastatoare, nu părea să fi fost atât de molipsitoare. Varianta nouă, însă, ocolește apărările imunitare naturale și dobândite, așa că infectările se răspândesc rapid, semănând cu un foc de paie. Deși se spune că ce-a fost mai greu a trecut, lui Mia i-e frică.

Unii cred că e sfârșitul izolării, dar Mia s-a învățat singură. Acum îi vine greu să se mobilizeze, să facă mici plimbări în jurul casei... Mâncarea vine acasă, comandată și-adusă la ușă. S-a zis cu vânatul, culesul, toate astea țin de trecut, a gândit ea. Acum poți comanda totul. Auzise că unii copii cred că fructele cresc în supermarket. De când ei nu mai intră nici în magazine, bunătățile cresc în mașinile ce transportă comenzile la domiciliul clientului.

Mia crezuse că pandemia va ține vreo săptămână-două, o lună-două, dar ea s-a lungit peste doi ani... de atunci Mia stă în confortul căminului său, dar fără bucuria vreunui companion. Toate se învârt în jurul stâlpului casei sale, veche de peste 100 de ani, clădită pe timpul gripei spaniole. Deseori Mia se plimbă în jurul zidului ei central. Probabil că și primii proprietari îl înconjuraseră, mergând în cerc: prin bucătărie, spre sufragerie, pe lângă camera de la stradă, prin holul de intrare, înapoi în bucătărie, iar în sufragerie... și tot așa până amețeau.

Miei îi pare că și mintea i se învârtește în gol, focalizată pe lucruri mărunte: ce să mai mănânce, să facă ordine, să miște puțin. Prin casă. I se părea însă că cercul se îngustează... și brusc i-a revenit în minte cușca unui urs văzută la grădina zoologică, o groapă circulară, săpată în pământ... iar ea, copil, stătea la buza gropii unde ursul se învârtea în jurul cozii. Rar,

el arunca o privire în sus. Mia se întrebase dacă se uita la ea, sau poate la cer. Ei îi plăcea să se învârtă cu ochii pe cer. De cele mai multe ori, însă, ursul mergea la pas, privind în pamânt. Plictisit. Nu îl amuzau nici fețele vesele ale copiilor ce râdeau zgomotos, să îi atragă atenția. Nimic nu-l mai interesa. Nici copiii nu zăboveau mult, doar ce să vadă, în afara unui urs singur și trist? În vecinătatea lui se derulau, nonstop, alte singurătăți. Animalele păreau expuse ca-ntr-o vitrină, să fie admirate de-aproape. Mâncarea lor sosea la ore fixe, dar n-avea haz. Lipsea incertitudinea prinderii prăzii, gustul vânătorii. Predictibilitatea meniului zilnic, hotărât de alții, servit la botul animalelor, le seca entuziasmul. Ele păreau deranjate din plictisul lor.

Acum, Mia se învârtește, plictisită, în jurul stâlpului central al casei. Ea anticipase momentul reintrării în normal, deschiderea ușilor spre socializare. Până atunci, însă, va măsura camerele cu pasul, poate-și va pierde chiar interesul să descopere ce o înconjoară... Devenise sclava propriilor tabieturilor, aștepta venirea camionului ce-i aducea mâncarea acasă, acela în care cresc și se pârguiesc bananele, să fie consumate coapte.

Mia observă însă că cercul învârtirii sale se îngustează și mai mult, ba pare chiar să se închidă, ca un laț ce-o cuprinde și-o strânge tot mai tare. În afara casei ar fi atâta loc, ar putea merge și-n zigzag, dacă vroia, dar se obișnuise cu propriile constrângeri imaginare, clădite mai întâi din frică, consolidate prin obișnuință, din care îi era imposibil să se mai extragă.

Noroc că participa la câte un cenaclu online, muzeu virtual sau film. Avea câteva mici distracții, esențiale unei existențe tolerabile. Așa evada ea, măcar în spirit. O descătușare completă nu mai era însă posibilă. Mia simțea că era prea târziu pentru ea. Mai mult, credea că dacă va încerca să-și schimbe condiția, deabia atunci își va realiza captivitatea în fața obișnuințelor prizonieratului auto-impus, cu care se-nvățase. Se simțea epuizată, prea obosită să-ncerce să trăiască ca-nainte - o viață de care deabia-și mai amintea.

Nu avea nici curiozitatea să afle ce era dincolo de marginile imaginate ale celulei sale, ce o țintuise locului, în timp ce se învârtea fără rost în jurul stâlpului casei, ce devenise centrul universului. Cușca-i era acum permanentă, nu mult mai largă decât cercul făcut odinioară de ursul din groapa aceea mirositoare. Picioarele Miei se îngreunaseră, deabia mai mișca, cu pași mici, ezitanți. Singurul grad de libertate pe care-l mai avea era învârtirea în cerc, cu ochii-n pământ. Măcar de-ar mai putea s-o facă, cu ochii pe cer...

SMARANDA BRĂESCU **PROMETEU** **DEZLĂNȚUIT - JERTFĂ,** **PASIUNE, DEMNITATE,** **CREDINȚĂ**

Magdalena ALBU

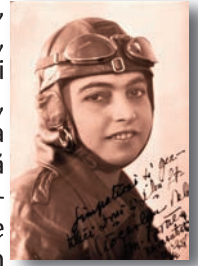

Continuare din numărul trecut

Soră a pictorului Tache Brăescu, apreciat de către însăși Regina Maria, cea care i-a aprobat acestuia o bursă de studii la Roma cu scopul aprofundării cunoștințelor de arte plastice, viitoarea primă femeie-parășutistă a României a fost o școlăriță vrednică la școala primară din Vizureștii Galațiului și, ulterior, la cursurile secundare din Bârlad, îndrăgostindu-se iremediabil de zbor la vârsta de 15 ani, într-o zi de sfârșit de Florar, pe "Șesul iarmarocului", unde l-a văzut întâia dată pe inginerul-aviator Gheorghe Negrescu, aterizând, spectaculos, cu un avion Farman, în urma raidului Băneasa - Râmnicu Sărat - Bârlad. A fost dragoste la prima vedere pentru Smaranda Brăescu, în sufletul ei încolțind în acel moment dorința neostoită de a stăpâni o astfel de mașinărie a aerului și de a deveni... "pilotă", așa cum îi plăcea să spună. Arta zborului i se înfipsea în inimă, iată, exact în anii de naștere ai aviației mondiale, unde un pilot ca Louis Blériot, prințul-aviator George Valentin Bibescu ori Aurel Vlaicu (ca să dăm doar câteva exemple) deschiseseră, deja, drumul fascinant al performanțelor aeronautice. Smaranda simțea că trebuie să facă, la rândul ei parte, cumva, din elita profesionistă a zburătorilor, acolo unde Aurel Vlaicu a fost "primul sol al unui vis milenar, întâiul soldat căzut pe un câmp de bătaie, cel dintâi sânge vărsat pentru trecerea Carpaților (...). Pasărea lui nu și-a oprit numai o clipă aripile, ea va pluti totdeauna deasupra sufletelor noastre, o pasăre uriașă albastră a credinței românești. Ea arată drumul pe care se merge înainte. Movila lui Vlaicu e întâiul popas al unei idei în drumul ei de triumf". Ce alte cuvinte mai pline de căldură și de buna înțelegere a sacrificiului eroului din Bințiști putea rosti cineva mai frumos decât marele poet român Octavian Goga?!...

Smaranda prețuia mult curajul Elenei Caragiani-Stoenescu (cumnata lui Andrei Popovici) - născută pe plaiuri gălățene, la Tecuci - de a fi obținut, ce-i drept la Paris, brevetul de aviator (devenind, astfel, prima femeie-pilot din România, în 1914, cu licență de zbor în Franța), și mergea adesea în orașul natal al acesteia, situat în apropierea satului său, la aerodromul Școlii Militare de Antrenament și Pilotaj de acolo. Primul zbor al tinerei aspirante Brăescu a avut loc în anul 1923, împreună cu pilotul militar Dumitru Naidinescu, fapt care i-a stârnit și mai mult pasiunea pentru aeronautică, pasiune alimentată în mod

constant de un alt admirator al aviației, fratele ei, pictorul Tache Brăescu. Numai că, din acest moment, aveau să înceapă și dezamăgirile pentru ea, așa cum începuseră, nu cu mulți ani în urmă, și pentru aviatorea pe care o admira - Caragiani-Stoenescu. Să nu uităm că 1923 era anul când prințul-aviator George Valentin Bibescu înfipsea România pe harta lumii aeronautice prin înființarea Aeroclubului României și recunoașterea internațională a acestui lucru notabil.

Tânăra Smaranda Brăescu avea să se lovească brusc, în țară, de un șuvoi uriaș de mentalități societale retrograde, la fel ca și Elena Caragiani-Stoenescu, neputând să devină pilot militar din cauza faptului că era... femeie. Adevărat este că domeniul aeronautic se afla la începuturile existenței sale spectaculoase, iar România nu era pregătită, din punct de vedere mentalist, să deschidă ușa. Șansa ei cea mare, însă, a fost, în 1927, un inginer german parașutist - Otto Heinecke -, care îi adresează o invitație la Berlin, unde Smaranda merge, cu bani de la rude și împrumutați, urmând, astfel, cursurile de parașutism de la Școala "Schroeder".

Rolul pe care l-a avut Heinecke în destinul de parașutist al Smarandei Brăescu a fost unul fundamental, prin performanța ei de la Berlin, din 5 iulie 1928 - când tânăra din Galați a efectuat primul salt cu parașuta de la o înălțime de 600 de metri -, practic, profesorul și inventatorul german a scris, la rândul său, istorie, "Bravo, româncă!" și aplauzele asistenței prezente la eveniment exprimând admirația generală față de reușita fostei cursante de la Școala "Schroeder". Smaranda a izbucnit în râs, "așa singură, în aer, ca un copil căruia i-a reușit o ștrengărie", devenind, astfel, prima femeie-parașutistă a României și cea de a treia din Europa, dar și favorita presei românești și internaționale interbelice, îndeosebi, "Curentul" lui Pamfil Șeicaru și "Universul" lui Stelian Popescu (ziar denumit de Smaranda drept "nașul tuturor victoriilor ei"), dar și "Dimineața", "Aripa", "Cuvântul", "Adevărul", Realitatea ilustrată" ș.a.

După Berlin, primul salt cu parașuta pe teritoriul României a fost efectuat de către Smaranda Brăescu la data de 26 octombrie 1928, la mitingul aerian consacrat de la Băneasa. Un moment unic în istoria parașutismului românesc și mondial, deoarece a avut loc atunci o întâlnire memorabilă între trei maștri ai voalurii albe, care au participat la o lansare simultană de parașute, anume: prima parașutistă româncă Smaranda Brăescu - "O glorie națională" (cotidianul "Curentul") -, inginerul german Otto Heinecke, fostul ei profesor, și inventatorul englez Leslie Irvin. Cu alte cuvinte, elita internațională a domeniului, în Capitala Patriei noastre, în prima jumătate a secolului XX...

Smaranda Brăescu, acel "punct alb, cu un ghiozdan în spate", așezat lângă aviatorul brașovean - maior Traian Burduloiu -, așa cum scria ziarul "Adevărul", în numărul său din data de 2 iulie 1929, după mitingul din acel an de pe Aerodromul Băneasa. Atmosfera a fost una de peliculă cinematografică: "Aviatorea cade o clipă, până se deschide parașuta, nici o respirație nu se mai simte." Peste câteva săptămâni, la Brașov, același spectacol, aceleași emoții generale, ca și la București. Inimile spectatorilor fuseseră

cucerite definitiv de curajul și voința Smarandei: "Nervii încordați ai mulțimii stau să plesnească. Deodată punctul alb se prăbușește în haos. Parașuta e luată puțin de vânt, apoi se desface frumos ca o jucărie enormă, scrie în "Universul" lui Stelian Popescu. (...) Nervii încordați ca niște sârme de oțel se destind. Câteva momente după aceea e un delir. Mulțimea țipă și râde, de bucurie. Unii își șterg lacrimile. Parașuta plutește încet - încet, spre pământ, ca un enorm puf de pădăie legănat de vânt." În culisele splendidei poezii a voalului albe, însă, tocmelele meschine ale ofițerilor vremii nu au întârziat să apară, iar Smaranda a început să ducă o luptă de front cu acestea pentru a nu-i fi ucis, din fașă, Visul. "Pretutindenii respinsă, sau pusă în fața eforturilor de a-și zdrobi trupul pentru suma batjocoritoare de 5000 lei - trebuie să implore cu lacrimi privilegiul de a face glorie țării. Și în vremea aceasta banii Ministerelor se acordă cu aceeași generozitate tuturor parașuților însărcinați să ne facă de râs în străinătate!" (Ion Dumitrescu, "Tocmeli meschine, ziarul "Curentul", septembrie 1929)

După elogiile de care s-a bucurat, în luna mai a anului 1930, la mitingul aviatc de la Iași, pe 17 august, la Satu-Mare, Smaranda Brăescu suferă un accident grav, în urma saltului cu parașuta de la 2000 de metri. "Acum nu mai e o cădere, ci o alunecare vertiginoasă în spațiu. (...) Câteva mii de oameni își frâng mâinile, privind neputincioși trupul Smărăndiței, pe care vântul hain îl târăște ca pe o jucărie. (...) Smaranda Brăescu e izbită de un copac, apoi azvârlită într-o margine de drum, cu oasele sfărâmate. Văzduhul, zeu capricios, își ucisese mireasa." (Ion Dragomir, ziarul "Universul") O mare cumpănă în viața sa, care îi punea cariera de parașutist la încercare... Credința în Dumnezeu a temerarei Smaranda, însă, și dibăcia chirurgului Lūko au ridicat-o, după șase luni, din patul suferinței. Tânăra parașutistă a României avea, astfel, fără să bănuiască, sufletul pregătit pentru marile performanțe ce aveau să vină, peste puțină vreme, în viața ei și a Țării...

În martie 1931, Smaranda Brăescu pornește pe firul visului ei lăuntric, ajungând la Berlin pentru a-și cumpăra parașuta de care avea nevoie întru stabilirea recordului vizat. Peste numai o jumătate de an, pe data de 2 octombrie 1931, pe Aerodromul Pipera de lângă București, din avionul "Potez 25", pilotat de Alexandru Papană, Smaranda sare, fără mască de oxigen, de la 6000 de metri înălțime, aterizând, după aproximativ 20 de minute, pe întinsul Bărăganului, în apropiere de Urziceni. O mare dorință i se împlinise, stabilind, astfel, recordul mondial feminin și, deopotrivă, primul record mondial sportiv al României: "După câteva minute de coborâre, încep să fiu legănată de niște groaznice balansuri, drumul mi se pare un chin... Nu fac nicio mișcare, de teamă să nu amplific oscilațiile balansurilor (...). Plângeam epuizată, privind ca prin vis linia de argint a lalomiței, care curgea în dreapta, și luciul unei bălți din stânga. Pământul se apropia (...) am căzut în lanul de porumb, peste care am avut vremea să văd poposind și umbrela albă a parașutei..." Aproape îi fusese, printre alții, cel care îi fermecase, la 15 ani, sufletul cu zborul său de la Bârlad, colonelul Gheorghe Negrescu...

„Dra Brăescu, care deține azi recordul mondial de înălțime, pentru lansarea cu parașuta, este una dintre cele mai frumoase figuri ale aviației românești și mondiale." Cuvintele îi aparțin locotenentului Alexandru Papană, dublu campion

internațional la concursuri aeronautice în SUA, în 1936. "Unii m-au considerat o excentrică, alții poate chiar o nebună. Dar eu mi-am văzut de drumul pe care aveam să-mi găsec idealul și mulțumirea mea sufletească. N-am bătut recordul nici pentru glorie, nici pentru premii. (...) Nu știu dacă un record mondial feminin este o ispravă tocmai atât de mare (...). Totuși ne conferă un drept în concertul mondial al parașuțiștilor și al sportivilor, care trebuie să ne dea și nouă românilor considerația meritată.", declara Smaranda, câțiva ani mai târziu, pe 14 octombrie 1931, Revistei "Ilustrațiunea Română". Inteligență, finețe, modestie, înțelepciune, patriotism regăsim în toate aceste fraze ale ei, pentru că tânăra Brăescu era, deopotrivă, și o fire vizionară, care încerca din răspuțeri să construiască, prin faptele sale impresionante, făgașul solid al viitorului în parașutismul național. Nici publicația "Neamul românesc" nu a trecut cu vederea recordul primei femei-parașutistă a țării, marele istoric Nicolae Iorga aplecându-și scrisa și genialitatea în partitura puternică a unui elogiu declarat al reușitelor Smarandei, sub titlul "Eroismul educator", unde afirma, printre altele că "Dra Brăescu merită, fără îndoială, pentru fapta sa de o extraordinară cutezanță, și o recunoaștere oficială și un dar național, care ar putea fi o casă supt care, când nu va mai fi voinica de acum, să-și poată găsi liniștea".

Smaranda Brăescu poseda, mai presus de toate, o conștiință a datoriei față de Țară, dar și a datoriei față de sine însăși, ca Om, ca Identitate: "La fapte și la jertfă nu voi fi găsită niciodată în coada patrioților", mărturisea ea, în 1936, ziarului "Universul". Și, într-adevăr, faptele sale au demonstrat-o din plin, România fiind așezată, în acei ani de primă jumătate a secolului XX, pe harta parașutismului mondial, de nimeni alta decât de această curajoasă tânără din Hănțești, suflet pur, desprins din inima și lutul ancestral al Moldovei, care și-a privit parcursul destinic întocmai ca pe o misiune divină, rămânând o viață întregă, adepta cinstei depline și a luptei pentru dreptate a spiritului românesc. Este și motivul pentru care, prin credință, a învins toate obstacolele ivite în cale-i. Așa cum spunea Gheorghe Negrescu, la 14 decembrie 1931, la Teatrul Național din București, "copila din 1912 de când am venit cu primul avion în acel oraș nu a visat decât să se facă și ea aeronaut și a reușit ca parașutistă". Sfârșitul de an 1931 o va duce pe Smaranda mai aproape de visul ei, astfel că, pe 15 decembrie, pleacă spre Statele Unite ale Americii, unde va ajunge în apropierea Anului Nou, pe 29 decembrie, și va fi primită ca o vedetă consacrată: "Aparatele fotografice țacăneau, moriștile cinematografice intraseră în funcțiune, iar creioanele alunecau de mama focului pe block-notesul reporterilor (...)", toate prefigurând parcă marele succes de peste aproape cinci luni al tinerei parașutiste române.

Nemurirea, într-un lan de secară... Așa ar putea fi definită obținerea recordului mondial absolut la saltul cu parașuta de către Smaranda Brăescu din 19 mai 1932, pe câmpul de la Sacramento (California, SUA), lângă orașul Florin. "Fără acest trofeu, nu voi părăsi America!", avea să rostească ea, cu determinare, iar soarta i-a împlinit visul, cu toate că piedicile care i s-au pus și aici, pe tărâm american, au fost mari și destule, consumând-o enorm. Era o problemă de viață și de moarte pentru ea. Onoarea și responsabilitatea față de compatrioții, care au subscris, din puținul lor, pentru

deplasarea ei în America, le așeza, ca orice spirit cinstit și nobil, mai presus de orice... Așadar, pe 19 mai 1932, o ultimă încercare pentru Smaranda de a depăși recordul mondial, după antrenamentul de zbor și lansare realizat pe Aeroportul San Francisco Bay din Oakland, cu Fred Hammer. Avionul condus de pilotul Booshart urcă - dramatic, am putea spune, azi - la peste 7000 de metri, adică, 24000 de picioare, iar parașutista româncă sare din mașina aerului. Coborârea nu a fost lipsită de probleme, iar aterizarea s-a produs pe terenul unui fermier, într-un lan de secară. "Știu că prețul acestui ideal (...) este însăși viața", nota, în paginile sate din 25 august 1932, Revista "Ilustrațiunea română". Smaranda Brăescu devenise noua campioană absolută a lumii la parașutism și, deopotrivă, "Regina Aerului", așa cum a botezat-o presa americană, o performanță "epocală, istorică, glorioasă" pentru Țară și pentru istoria umanității. Zeul văzduhului fusese învins...

Vestea reușitei Smarandei s-a răspândit ca fulgerul de la un capăt la altul al Pământului. Agenții de presă, publicații românești și străine aduceau în corpore elogii sincere tinerei parașutiste a României, fata micuță și simplă dintr-un sat din sudul Moldovei, îmbrăcată, totdeauna, la recepții și evenimente oficiale în costum popular național, una dintre laturile identitare ale imaginii ei publice (el, costumul popular, motiva Smaranda, "pentru străini apare ca un lucru nou, care-i interesează și impresionează plăcut").

Viața Smarandei Brăescu, prima femeie-aviator din Europa cu brevetul de pilotaj obținut în SUA, la 15 octombrie 1932, la Roosevelt Aviation Field, "cea mai îndrăzneală parașutistă din lume", așa cum o caracteriza cotidianul italian "Il Messagero", apreciată în mod deosebit de către mareșalul Italo Balbo, decorată de Regele Carol al II-lea cu a doua baretă la "Crucea de Aur" a "Virtuții Aeronautice", ei bine, viața ei de după acest răsunător succes mondial a mers pe același făgaș al zburătorului și al "făgăduielilor deșarte" (I. Dragomir). Dorința de a avea un avion personal nu găsește ecoul potrivit la oficialitățile vremii, ci numai la presă, ziarul "Universul" fiind cel care îi întinde din nou o mână forte prin subscripția publică lansată. "Ea avu de învins în acest timp indolența noastră diplomatică, neseriozitatea conducătorilor țării cari făgăduiesc, dar nu îndeplinesc (...)", scria același reporter I. Dragomir. O poveste tristă, umilitoare, cu monștri sabotori interni și externi, care îndreptau, permanent, șuvoaie mari de foc către inima Smarandei spre a-i stăvili visul... Acela de a zbura.

„Zborul meu București-Roma” ori ”Zborul meu peste Mediterana” sunt relatări proprii trimise presei din țară, mai exact, ziarului "Universul", în care temerara aviatore Smaranda Brăescu realizează noi performanțe aeronautice, devenind, astfel, "prima aviatore din lume care, singură la bord - a traversat Marea Mediterană pe un traseu lung de circa 1100 km" (comandor av. (rez.) Ion Popescu-Oiță), raidul Roma-Tripoli fiind extrem de apreciat de mareșalul italian, legenda aviației Italo Balbo ("primul zbor făcut în asemenea condițiuni", menționa acesta), care a organizat o recepție, în acest sens, la Palatul guvernatorial din Tripoli (Libia), unde era detașat. "Niciodată n-am șovăit în acțiunile mele. Niciodată nu m-am întors din drum o dată pornită; precum niciodată n-am ucis gândul o dată înflorit în sufletul meu. Opoziția tuturor mi-a întărit parcă și mai mult înverșunarea." Acesta a fost crezul destinului sinuos al primei românce, care "a purtat peste mări

și țări tricolorul românesc pe aripile avionului său" (ing. pilot C. C. Gheorghiu).

Din vara anului 1941, Smaranda Brăescu devine prima femeie-instructor de parașutism din România, alături de Traian Dumitrescu-Popa, la cea dintâi companie de parașutiști din Armata Română, din Popești-Leordeni, condusă de căpitanul Ștefan Șoverth. Faimoasa școală de lângă București, al cărei administrator era plutonierul Nicolae Pangică, a fost înființată de către mareșalul Ion Antonescu, care a înțeles rolul extrem de important al trupelor aeropurtate în contextul celui de-Al Doilea Război Mondial aflat în desfășurare. Aceasta a fost, din nefericire, singura slujbă pe care Statul român i-a oferit-o Smarandei, în scurta ei viață...

„... voi fi bucuroasă și mândră, mâine, în ceasul suprem, ca să pun la dispoziția țării viața și curajul meu, oferindu-mă pentru cea mai grea funcțiune de război”, se confesa Smaranda Brăescu, în 1936, ziarului "Univesrul". Fapt care s-a și întâmplat, pentru că anii 1942-1945 i-a petrecut slujind, cu propria-i viață, România, pe frontul conflagrației internaționale, așa cum a știut ea mai bine: cu cinste, curaj și devotament, fiind parte componentă a vestitei unități sanitare aviatice de elită a Forțelor Regale Aeriene ale României, formată exclusiv din femei-aviator, "Escadrila Albă". "Am purtat tricolorul românesc al României Mari, cu o mândrie dusă la exces, iar astăzi, când țara noastră scumpă, România Mare în drepturile ei naturale, lăsată de la Dumnezeu așa, a fost ciuntită, iar noi obligați să tăcem, să dăm totul și să facem locul dușmanului care ne lovea am căzut zdrobită de durere", îi scria, la 13 iulie 1940, unui oficial al Ministerului Aerului și Marinei. Începând cu 23 august 1944, Smaranda se află la comanda femeilor în cel de-al 7-lea Detașament de voluntari "Cornești", pentru eliberarea Transilvaniei, data de 9 mai 1945 prinzând-o în garnizoana cehoslovacă Trenčin. Participarea la război a campioanei mondiale absolute la parașutism Smaranda Brăescu, unde a avut drept misiune transportul soldaților răniți din tranșee la spitalele de campanie, i-a adus "Ordinul Crucea Regina Maria cl. a III-a".

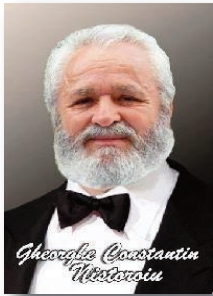
Asupra a ceea ce a urmat, după cel de-Al Doilea Război Mondial, în viața Eroinei Smarandei Brăescu, nu aș vrea să fac referire aici. Ceea ce am ținut să subliniez prin aceste rânduri dedicate ei este că singure faptele sale cele mărețe pentru Țară și pentru lume vorbesc de la sine iar hotărârea cu care și-a urmat visul lăuntric, precum și caracterul ei luminos, corect, ferm, de o simplitate și o înțelepciune aproape isihaste completează profilul unui model autentic de personalitate, unde războiul continuu cu precaritatea mentalistă a primei jumătăți de veac XX a fost motorul principal al scurtei, dar rostuitei sale existențe telurice. Smaranda Brăescu reprezintă, pentru generațiile contemporane, un simbol național veridic, o flacără vie care te îndeamnă să nu îi stingi niciodată Lumina... "Locul modest cucerit de mine între zburătorii României nu se datorește nici hatârului, nici simpatiilor, ierarhizate, drumul până la el este stropit din plin cu lacrimi și sânge." (Smaranda Brăescu, 1936, ziarul "Universul")

ALEXANDR SOLJENIȚIN – Arhipelagul Gulag

(partea I-a)

Gheorghe Constantin NISTOROIU

„De la o insulă la alta ale Arhipelagului se întind șuvițele vieților de oameni.”

(Alexandr Soljenițin)

ALEXANDR SOLJENIȚIN – Arhipelagul Gulag - două fenomene fundamentale de dimensiuni monumentale care au electrizat lumea de la un capăt la altul prin

măreția unui OM genial și prin atotcuprinzătoarea sa lucrare de reper și de excepție.

Arhipelagul Gulag – o puzderie de insule împletite cu o puzderie de vieți deportate într-o Mare Dramatică de ordinul milioanei de oameni nevinovați.

Bravul intelectual și tânărul ofițer sovietic **Alexandr Soljenițin** a ajuns în plină tinerețe la răscrucea destinului său, când viața i s-a frânt în malaxorul temnițelor, lagărelor, exilurilor, deportărilor staliniste, dar prin suferința asumată peste care s-a pogorât Harul Duhului Sfânt al dreptei credințe, a fost hărăzit de Bunul Dumnezeu cu taina creației literare concentraționare, fiind înzestrat și cu o memorie prodigioasă.

Curajul de a scrie în memoria sa fantastică era singurul risc sigur într-o totală nesiguranță, într-o supraveghere continuă, într-un amestec de percheziții des repetate, adăugând apoi exercițiul, efortul psihic de a memora cele scrise folosindu-se și de tehnicile ingenioase pe care i le născocea adhoc mintea sa ageră.

Graba autorului de a scrie se însoțea cu **ezitarea**, **începerea** cu **renunțarea**. Devastarea și confiscarea arhivei personale au avut și ele contribuția lor nefastă, dar faptul că Dumnezeu îl predestinase pentru acea lucrare monumentală și încurajarea numeroaselor scrisori primite de la mulți deținuți din țară, l-au convins că este **datoria sa sacră de a arăta lumii ADEVĂRUL despre grozăviile Arhipelagului Gulag.**

Soarele binecuvântării s-a pogorât și peste cealaltă prigoană, cea a Exilului, învăluindu-l în aurora sa boreală, limpezindu-i și urnindu-i creația finalizării Cărții în acel an memorabil **1967**, de două ori jubiliar: **50** de ani de la revoluția din Octombrie, 1917, care a

creat Arhipelagul și **100** de ani de la inventarea sârmei ghimpate, 1867.

Motivația scrierii Arhipelagului Gulag și conotația pesimistă a autorului

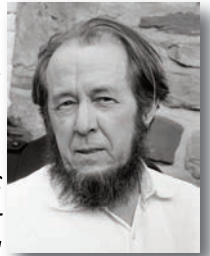
„Și dacă scriu această carte, o fac numai din conștiința unei datorii – pentru că în mâinile mele s-au acumulat prea multe relatări și amintiri, pe care nu le pot lăsa să se piardă. Nu sper să o văd cu proprii mei ochi tipărită pe undeva; nu trag prea mare nădejde că va fi citită de cei care au izbutit să-și extragă scheletele din Arhipelag; nu cred defel că ea va apuca să explice adevărul istoriei noastre într-un moment când încă se va mai putea drege ceva. Chiar în toiul muncii asupra acestei cărți, am avut parte de cea mai teribilă zguduire din viața mea: dragonul s-a arătat pentru o clipă, trecându-și limba roșie și zgunțuroasă peste romanul pe care îl scrisesem (Primul cerc, în 1965), peste alte câteva lucruri mai vechi și retrăgându-se apoi, pentru o vreme, după perdea. Dar eu îi aud răsuflarea și știu că are colții ațintiți către gâtjelele mele, numai că încă nu s-au împlinit toate soroacele. Și cu sufletul răvășit, mă căznesc să închei acest studiu, pentru ca măcar el să scape de colții dragonului. În zilele când Șolohov, care a încetat de mult să mai fie un scriitor, părăsea țara scriitorilor martirizați și arestați pentru a merge să-și primească premiul Nobel, eu căutam un adăpost în care să scap de copoi, câștigând, pentru pana mea clandestină și găfăită, timp ca să termin această carte.” (Alexandr Soljenițin, Arhipelagul Gulag, vol. II, trad. Ion Covaci, Ed. Univers, București - 2008, p. 161)

La apelul, ruga și strigătul autorului, adresate supraviețuitorilor și cunoscătorilor vieții de lagăr, de a scrie „*lângă această carte un comentariu*”, am răspuns și eu, care vin din afara temnițelor, lagărelor, deportărilor, exilului, dar **sunt un cercetător asiduu** care, a și publicat secvențe și capitole a diverselor biografii din Gulagul românesc, din sistemul concentraționar al României Penitenciare, din Noul Sinaxar al Eroilor-Martirilor-Mucenicilor-Mărturisitorilor-Cuvioșilor și Sfinților dacoromâni.

Așadar, este o mare onoare să mă alături apologeților marelui scriitor și savant rus **Alexandr Soljenițin**, care prin *Lucrarea – Sinteză, Arhipelagul Gulag* începută în închisoare în anul **1958**, finalizată în anul **1968** în exil și publicată imediat după circumstanțele tragice din luna August-1973, când GB-ul i-a confiscat o variantă secundară (YMCA-Press, Paris, dec. **1973**), culminând cu expulzarea din URSS a ilustrului temerar prigonit în Gulag.

Eroul-Scriitor a reușit să-i înfrângă zdrobitor pe Stalin, Beria, lagoda și întregul lor sistem represiv, CEKA, GB-ul, GPU, KGB-ul, NKVD-ul etc.

Arhipelagul Gulag – Insula Kolîma, un pol al gheții, al gerului, al încremenirii, peste care s-a prăvălit polul

sistemului sovietic stalinist, polul represiv al cruzimii, al ferocității, al ciopârțirii, al mutilării, al foametei, al mizeriei, al uciderii, al barbariei.

Revoluția proletară bolșevică, după sângeroasa victorie prin instaurarea comunismului peste fosta Rusie țaristă s-a transformat într-o **TEROARE ROȘIE** care a bântuit și sfâșiat vreme de multe decenii arestând și omorând milioane de oameni.

„Timp de câteva decenii, arestările politice se caracterizau prin faptul că erau ridicați oameni absolut nevinovați și, în felul acesta, nepregătiți să opună nici un fel de rezistență.” (Alexandr Soljenițin, Arhipelagul Gulag 1918-1956, vol.I, trad. Nicolae Iliescu, Ed. Univers, București-2008, p. 19)

Autorul celebrei lucrări, se poate spune o capodoperă a literaturii concentraționare, el însuși, unul dintre zecile de milioane de oameni nevinovați, arestat politic, care a avut șansa să supraviețuiască, dar și Darul să elaboreze această Odisee a prigoanei, în 3 volume, însumând 1623 de pagini, aproape cât... dimensiunile unui Arhipelag.

Înzestrat cu o memorie fenomenală, cu o rară predispoziție de creație, dar și cu o intuiție de sinteză a evenimentelor care au covârșit marea DRAMĂ a Gulagului, Alexandr Soljenițin a surprins RĂUL în totalitatea și diversitatea ideologiei atee, din care s-a întrupat doctrina comunistă, care a creat regimul de exterminare a BINELUI, în primul rând al propriului său popor, urmat de distrugerea celorlalte națiuni supuse.

VINA Nevinei generale în URSS izvora din ORICE: din vorbire ori tăcere, din surâs sau încruntare, din mers sau ședere, din privirea semeață sau plecată, din gândul alungat sau rostit, din gândire ori negândire, din părere de rău sau de bine, din plâns ori oftat, din vis sau doar din speranță, din foame ori sete, din adăpostire sau nedenunțare, din privire la stânga sau la dreapta, din... din...din tot și din toate.

Având în față radiografia VINEI Nevinei generale a națiunii sale, Alexandr Soljenițin a reconstituit-o într-un ciclu tulburător, revărsat aprig ca o **Cascadă a VALURILOR**.

Valul prigoanei împotriva Bisericii s-a urnit în 1918, când, „au început să scoată și să arunce moaștele sfinților și să confişte odoarele bisericesti. În apărarea bisericilor și mănăstirilor devastate au izbucnit răzmerițe populare... În 1922 Comisia Extraordinară pentru combaterea contrarevoluției a decis revoluția ecleziastică... A fost arestat patriarhul Tihon și s-au organizat două procese răsunătoare, urmate de execuții prin împuşcare: cel de la Moscova – al difuzorilor proclamației patriarhului, cel de la Petrograd – al mitropolitului Veniamin, care împiedica transferarea puterii ecleziastice restauratorilor <<Bisericii vii>>. În gubernii și județe, din loc în loc au fost arestați mitropoliți și arhierii, protoierei, călugări, diaconi, călugărițe. Erau întemnițați toți cei care nu prestau

jurământ curentului novator al <<Bisericii vii>>.

În << procesul clericilor >> erau judecați preoți, dascăli și enoriași activi. Patriarhul Tihon în proclamația către Sovnarkom din octombrie 1918, amintea că nu există libertate de propăvăduire, fiindcă, „mulți dintre propăvăduitorii cutezători ai bisericii au plătit cu sânge de mucenici... Sunt executați episcopi, preoți, călugări și călugărițe fără nici o vină, acuzați în bloc de atitudine contrarevoluționară...”

Comisariatul Poporului pentru Justiție a emis la 25 august 1920, circulara privind lichidarea, în general a tuturor moaștelor sfinte, pentru că ele, anume, obstrucționează înaintarea noastră spre o nouă și mai dreaptă societate.” (ibid, p. 39, 274-275)

În Procesul Ecleziastic de la Moscova (26 Aprilie – 7 Mai 1922), au fost învinuiți 17 acuzați, protoierei și mireni privind răspândirea manifestului patriarhal. Patriarhul Tihon, citat ca martor a învinuit reprezentanții Puterii Sovietice – VŢIK de hoție sfântă, blasfemie, folosind cuvântul Sviatotatstvo, compus din sviato-sfânt și tat'-hoț.

Din cei 17 acuzați, 11 au fost condamnați la moarte, dar executați 5. La o săptămână, 14 Mai a fost destituit și arestat patriarhul, închis la Mănăstirea Donskoi.

În Procesul Ecleziastic de la Petrograd (9 Iunie-5 Iulie 1922), au fost aduși zeci de oameni, profesori de teologie, de drept bisericesc, arhimandriți, preoți, mireni, în frunte cu mitropolitul Veniamin. Acuzatorii s-au întrecut pe sine pledând pentru sacrificarea vinovaților. Smirnov a cerut „șaisprezece capete”, iar Krasikov, milosârdul a exclamat: „Întreaga biserică ortodoxă constituie o organizație contrarevoluționară. De fapt, toată Biserica ar trebui întemnițată!” (p. 296)

Tribunalul a condamnat 10 inculpați la moarte. Au fost împuşcați 4 nevinovați, mitropolitul Veniamin, arhimandritul Serghi, exmembru al Dumei de Stat, I.P. Novițki, profesor de drept și Kovșarov, avocat, în noaptea de 12/ 13 August 1922. Avocatul mitropolitului, S.I. Gurovici, a scăpat ca prin minune, după pledoaria sa:

„Nu există probe de vinovăție, nu există fapte, nu există motiv de acuzare... Ce va spune istoria? Criteriul principal (să hrănească Biserica oamenii înfomețați de pe Volga. Patriarhul a fost de acord cu ofrande benevole, nu cu odoare confiscate), subliniat chiar de dumneavoastră, era beneficiul Puterii Sovietice. **Dar să nu uitați că pe sângele mucenicilor crește Biserica!**” (idem.) În sprijinul creșterii Bisericii Ortodoxe și-a dat acordul deplin primul CĂLĂU al poporului rus și a celorlalte popoare creștine, diabolicul Lenin, în formularea sa către comisarul poporului pentru justiție: - „Tovarășe Kurski! Trebuie lărgită aria de aplicare a pedepsei cu moartea!” (Cu salutări comuniste, Lenin)-

(Lenin, Sobranie socinenii (Opere), ed. a 5-a, vol. 45, p. 190)

Va urma

FRUMUȘEA FOLCLORULUI AUSTRALIAN

Ioan MICLĂU-GEȚIANU

The beauty of Australian Folclore - Henry Lawson (1867-1922) -născut la Grenfell N.S.W la 17 lunie.

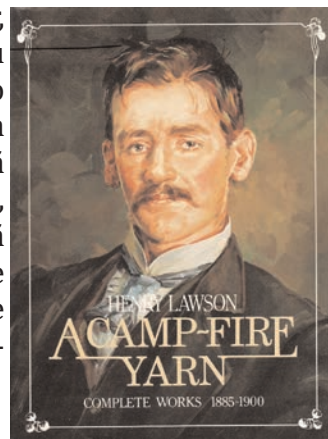
Ca orice cultură specifică unui popor sau unui grup de popoare și cultura australiană își are specificul ei. Henry Lawson, scriitorul și poetul clasic australian, unul dintre cei mai reprezentativi scriitori și poeți australieni, ne-a lăsat scrieri în general al vieții de singurătate, din perioada coloniilor. Uscăciunile, terenurile aride, nesfârșitele păduri neumbrate, unde colonistul nou venit se zdrobea să upraviețuiască.

Cititorul mai puțin obișnuit cu stilul lui Henry Lawson, treptat va înțelege că de fapt, viața australianilor a fost dură în perioada începuturilor istoriei lor. Clima, flora și fauna acestui continent erau complet diferite de ale Europei. Prizonierii englezi deportați aici după revoluția lui George Washington, au pus baza unei națiuni de care avea să se minuneze o lume, mai înspre zilele noastre. Creșterea oilor și animalelor a fost principala ocupație a coloniștilor. Dar, viața de familie era aspră și plină de lipsuri. Singurătatea apăsa cel mai greu. Uneori alcoolismul era un refugiu, adunând toate negativismele lui, așa cum vom vedea în aceste scurte istorioare a lui Henry Lawson.

Previn cititorul meu, că acea aparent nesăbuită și de nonsens dialogare a eroilor lui Lawson nu e plictisitoare, ci dimpotrivă, denotă atașamentul omului simplu față de un animal, de câinele său, cu care vorbea ore în șir, dar care îi rămânea credincios și atunci când îl lovea cu piciorul. Desigur, când omul era sub influența alcoolului, tocmai din motivele arătate mai sus, al singurătății, a lipsei de comunicare uneori.

Într-o povestire, „he Drover,s wife” (Nevasta conducătorului de animale), Henry Lawson ne zugrăvește tabloul unei familii de ciobani, când bărbatul se ducea cu turma și se reântorcea doar după 10-18 luni. Familia rămâne singură, pe o vale împădurită, într-o casă de bârne și chirpici de scândură, unde vântul, ploaia și șarpele veninos intra peste familia din casă, în dormitor și bucătărie, ziua și noaptea. În cazul acestei povestiri, familia era numeroasă, cu patru copii mici. Se stinsese și lampa, singurul ajutor era câinele. Fermierii australieni au și azi câini dresați special pentru reptile, câini ce au repeziciunea necesară a înșfăca și suprima un șarpe. Fie cât de veninos. Noapți la rând, pe întuneric, pândeau deci, mama copiilor, ajutată de câinele lor, să nu se apropie șarpele de copiii ei.

Acesta e câinele meu, este o altă povestire despre folosul dar și îngrijirea pe care ciobanul o acorda câinelui său, de care nu vroia să se despartă nici intrat la spital. Trebuia doctorul să asigure internare și pentru câinele omului. Scrierile lui Hentry Lawson sunt uneori de-a dreptul comice. Spre exemplu: „The Loaded Dog” (Câinele încărcat), este o istorioară despre trei prieteni ce se duceau periodic la pescuit. Întotdeauna erau ghinionști, prin faptul că nu gândeau bine. La o ieșire din asta, găsiră o baltă mică cu pește dar ei pregătiră un explosiv așa de puternic, de aruncară în aer și balta cu apă cu pești cu tot, nemaigăsind nimic din ce fusese înainte. Acum însă mergând la pescuit pe timp de iarnă, luară o grenadă, pe care, vroind să o arunce în baltă, le-o fură câinele, luând-o în gură. Ei o rupseră la fugă, iar câinele după ei cu grenata în gură. Întrară într-o cârciumă plină cu cheflii, dar câinele tot după ei, nevrând să lase grenata din gură nicidecum, deși ei încercară să-l păcălească oarecum. Repede se goli cârciuma, când se auzi despre ce e vorba. În sfârșit, alți câini pe stradă, și mulți la nunăr, alergară după cel cu explosivul, crezând că o avea ceva de ros. Acesta lasă grenada, ce explodează grozav între ceilalți cîini, rănindu-i, dar acesta, scăpă teafăr, fără nici o rană, se duse la picioarele stăpânilor săi, gudurându-se!

COLAJ LIRIC

Poezia Săptămânii ITHACA

Germain Droogenbroodt

ZBATEREA UNUI FLUTURE

În acea clipă de însingurare,
de nepuțință îngenuncheată,
cu mândria-ți rănită
și inima zdrobită,
când dai să te dezlegi din chingi,
să scapi de piedicile acestei lumi
meschine
auzi brusc, din adâncuri,
zbaterea
unui fluture colorat,
pe punctul de-a zbura înspre azur.
Vocea din interior,
nutrind speranță și arătându-ți
drumul spre înălțimi
îți șoptește
blând și împăciuitoare
— Adastă! —
să poți survola obstacolele vieții.

SHALINI YADAV, India

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

COPACI

În orașul care bate,
toți copacii au fost închiși
după gratii de beton.

De la geam văd ramuri
încercând să atingă
freacățul de oglindă
ce veghează vântul adormit.

Astfel, eu pun la păstrare
chipul frunzelor plutind
peste ora supendată
și pe muchia de cuțit
dorm până ce noaptea se destramă.

VENUS IXCHEL MEJÍA, HONDURAS
(1979)

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

LARBI BEN M'HIDI *

În memoria Zilei Independenței

Un zâmbet luminos îi apărui pe față.
Era un răzvrătit ca nimeni altul.

Nesocotise a Domnului tăcere în fața
tobelor de luptă?
„Nu știe nimeni”.

Precum lumina cea atotprezentă
duhoarea temnițelor băntuie
universul.

Bărbatul ce-a trăit în două rânduri, a
lăsat lumea.

Și-a îngropat bucla vieții în inima
noștii
...și a dispărut.

ABDELKADIR KECHIDA, Algeria

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

OSTINATO

Dorinței,
umbrei tăietoare
a poftelor,
mă abandonez.

Crenguței de coral,
nisipului pe plajă,
bărcii mele aurii,
mă abandonez.

Pietrei filosofale,
iubirii mele
și pumnalului,
mă abandonez.

Luna mea arsă,
siluită,
tu ia-mă și mă du cu tine:
căci mă predau.

EUGENIO DE ANDRADE, Portugalia
(1923 – 2005)

Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Poezii

Ion Iancu VALE

Don Quijote, iarăși

În mod sigur, despre Miguel de Cervantes
nu s-ar fi știut nimic, în vecii vecilor,
dacă n-ar fi existat Don Quijote.
Probabil, unii vor afirma că nu este
adevărat,
că dimpotrivă, despre Don Quijote
nu s-ar fi auzit niciodată ceva
dacă nu ar fi existat Cervantes.
Dar fiecare este liber să creadă ce vrea
și până la urmă, acest aspect nu este
prea semnificativ
căci Don Quijote a existat.
El însă nu a fost un cavaler spaniol
din localitatea La Mancha, nu a trăit în
Evul Mediu
și nu a avut o culoare anumită a pielii.
El a fost (de fapt este) de peste tot
fiind deopotrivă alb, galben sau negru,
există de la facerea omului,
și va trăi până la dispariția acestei ființe
superioare.
Existența lui Don Quijote o dovedește
însăși prezența morilor de vânt,
de-a lungul și de-a latul
mapamondului,
care tocmai pentru a-i da un țel în viață
acestui cavaler au fost inventate.
Mai mult, Don Quijote era un individ
foarte realist,
atât de realist încât atunci când îl
mânca pielea,
el își scărpină armura.
Dar și acesta este un detaliu minor și
fără relevanță.
Important este faptul că,
în afara unui adjectiv – donquijote-
ismul,
el a dăruit oamenilor carate și repere
noi pentru speranță,

făcându-i pe mulți să uite cât de
strâmbă
și de absurdă este viața și să mai moară
și cu zâmbetul pe buze.
Așa că, să nu vă îndoiiți nici o clipă
Don Quijote a existat,
De altfel, mai mult sau mai puțin,
fiecare dintre noi este un Don Quijote,
adică o iremediabilă tristă figură.

Veșnicul umblător și femeia ultima

Suflarea vântului nebun
a adus cu sine setea de sânge fierbinte
și a făcut pe mulți muritori să se
înfrupte
fără rațiune din ambrozia veacurilor de
pe urmă.
Revoltat, Tainicul Umblător
și-a înfipt sabia sa ageră de cezar în
văzduhul otrăvit,
împroșcând fulgere nepărtinitoare
ce au pârjolit suflarea suprasaturată
de minciună, ipocrizie și ură,
vestind moartea tuturor, a celor fără
limită sau inutili.
S-a scufundat apoi în valurile imense
ale apelor ce acopereau păcate
ancestrale
și neispășite, purificându-le.
Aruncat la țarm, viu și nevătămat,
el și-a îndreptat privirea spre pădurea
de inimi,
ce implorau umile clemență și iertare
întunericului alb, glacial și dens
și a descoperit așteptându-l solitară,
pe cea care era Femeia Ultima.
A sărutat-o și a îmbrățișat-o,
bucurându-se de trupul ei încântător și
curat de zeiță.

Înțelegând că femeia e sora lui
și că rostul lui s-a încheiat,
și-a răsucit în pânțele sabia lui
împărătească,
nu înainte, însă, de a-i înmâna cheia
Iubirii absolute.
Rămânând din nou singură, femeia
a plecat hotărâtă la drum, spre Noua
Cetate,
unde trebuia să-și găsească un loc
potrivit
pentru a naște un alt dumnezeu,
și despre care nu se auzise nimic,
niciodată
adică pe Cel Neprevestit.

Focul

De mic copil privea cum se înalță focul
și mistuit de vrajă îi urmărea sorocul,
privea avid scânteia născută ca să
moară
și se-ntreba șocat: lumina unde-i zboară.

În ce incerte spații își năruie minunea,
ce la un moment dat împrăștia genunea,
și-n ce sfere-și pierde puterea lui de leu
dezlănțuită magic de-nlănțuitul zeu,

Unde-i pierde tăria ce se-implântă în cer
regește împărțind putere și mister
și cum de poate acum și chiar fără
mănușă
cu-atâta ușurință să-i umble în cenușă.

Și-l doare pân' la țipăt, ca rana nou
deschisă,
că nu mai simte-n pori căldura mult
promisă
că orice foc ar fi și cum i-ar fi văpaia
se-autodevorează topindu-și vâlvătaia.

SOLFEGIU de Gheorghe Andrei NEAGU

Lucia PĂTRAȘCU

Volumul „Solfegiu”, semnat de scriitorul Gheorghe Andrei Neagu, publicat la editura StudiS, Iași, 2022, urmează o desfășurare riguros calendaristică a ultimilor ani, în care scriitorul a publicat cu rigoare un număr important de creații proprii. Titlul acestui nou volum, pe lângă faptul că se leagă personal de orele de muzică începute pe la unsprezece ani și continuate (de altfel, este titlul unei întâmplări redată în carte), rezultând participarea la anumite spectacole muzicale (după cum reiese din biografia sa), are și conotații strict profesionale. Cu vârful degetelor, plimbă inteligența condeiului scriitoricesc pe portativul întâmplărilor, având grijă ca de fiecare dată notele creației să formeze câte un solfegiu diferit unul de celălalt. Fiecare titlu, fiecare întâmplare este o mică suită muzicală aparte, ce participă la închegarea unui tot literar congruent și armonios exprimat. În general, nu este simplu să lecturezi volumele semnate de Gheorghe Andrei Neagu. Toate au o încărcătură ce încâtușează cititorul și-l ține legat în desfășurarea paginilor, fără gând de răgaz. O continuă tentație de cursă lungă alături de personajele din carte. Este și cazul acestui volum de proză scurtă, ce cuprinde paisprezece titluri și tot atâtea situații în întâmplări neașteptate. Scrierile sale pot părea întâmplări obișnuite, însă maniera în care acestea sunt scrise este captivantă și posibilă. După ce am lecturat unele volume semnate de Gheorghe Andrei Neagu și n-am rezistat tentației de a-mi exprima părerile despre unele dintre ele, constat, încă o dată, că nu este ușor să te afli în tovărășia acestora, ca cititor căruia i se solicită o atenție deosebită, un raționament corect, ce așază totul în spațiul geografic și temporal respectiv și, mai ales, o înțelegere empatică a lucrurilor. Așa erau vremurile, așa erau oamenii, așa se țeseau întâmplările. Temele acestor proze scurte sunt felurite. Par așezate absolut aleatoriu, după voia și clipa de inspirație a autorului. Par a avea o anumită independență, însă toate urmează firul roșu din amintirile scriitorului, fir, ce poate croșeta la nesfârșit

realitatea cu imaginația, rezultând o dantelărie fermecătoare prin veridicul situațiilor cu o încărcătură emoțională deosebită. Pot fi teme absolut personale (În curtea casei mele; Lădoiul cu orz; Solfegiu; Telefonul), ce dezvăluie întâmplări și sentimente dezvoltate în perioada copilăriei, adolescenței, tinereții sau maturității. Ori altele (Dezertorul; Lunetiștii), ce tratează tema războiului și a urmărilor sale, ce au avut influențe majore asupra vieții tuturor și, îndeosebi, a celor care s-au aflat în mijlocul evenimentelor. Apoi, întâmplări ce aduc în fața cititorului portrete accentuate prin trăsăturile fizice și, îndeosebi, caracteriale (pădurarul Vladimir, lacom și opor-tunist; Sile Bârjovan, împătimit iubitor de cai; căruțașul Farfurie, cel care a hotărât să trăiască în apartament, la bloc, cu familia, dar și calul său; Alexe, posesorul unui lămâi, ale cărui fructe sunt râvnite de toți; Dragomir, ocupat cu tăiatul porcului în ziua de Ispas), toate, personaje expresive cu ajutorul cărora scriitorul Gheorghe Andrei Neagu își creează povestirile cu dublu înțeles, criticând lăcomia unora, nesimțirea altora, nepăsarea față de bunul comun, etc., defecte, atitudini negative, ce contravin unei conviețuiri armonioase. Descrierile sunt puține, scurte, dar intens punctate: „Și răpăitul ploii se zbate pe acoperișul casei” (pag. 48); „Seara începu să se furișeze prin sat. Orizontul încețoșat dispărea puțin câte puțin. Fumul din coșurile caselor se risipea în întunericul ce apăsa tot mai tare pe acoperișuri” (pag. 105). Uneori metafore inedite strălucesc printre rândurile din carte: „...raze gătuite se străduiesc să pătrundă înăuntru.” (pag. 48). Este de remarcat limbajul presărat cu multe expresii specifice, prin care cititorul intră în lumea lui „bădie Andrei” și a „țațaii Virginia”, așezându-se în zona geografică din care provine scriitorul (este nemțean, prin naștere și apoi, vrâncean convins prin meandrele vieții). Expresii ca: coromâzică, fâscă, pestelca, zămnice, chișleag, pocriș, meleșteu, făină de ciocantini, dă niște paie la șișcă, dau culoare textului, situându-l și pe cititor în ținutul natal al autorului, ce-i aduce în ani atâtea amintiri proaspete acestuia. (continuare în pag. 31) 31 (urmărire din pag. 30) Nu putem trece cu vederea faptul că peste

→ Continuare în pag. 23

→ Continuare din pag. 5

lumea reală. Dacă ar exista, spre exemplu, un corp fizic infinit, spune Aristotel, acesta ar fi fără frontiere. Totuși, prin definiție, pentru a fi corp un obiect trebuie să aibă margini. Premisa, inteligența de altfel, a lui Aristotel era, deci, aceea ca **infinitul există și în același timp nu există.** În loc să fie o proprietate adevărată a ceva real, argumenta el, infinitul există doar ca posibilitate. El poate exista în principiu, dar nu s-a întâmplat niciodată practic. Iar un exemplu foarte plastic dat de marele filosof suna cam așa: **"Dacă un om dintr-o altă parte a lumii ar veni acum și ne-ar cere să îi arătăm Jocurile Olimpice de care suntem atât de mandri, nu am putea să o facem. În acest moment, ele nu există în realitate, dar există ca posibilitate. La fel, și infinitul se află într-o stare de eventualitate"**. Toată lumea s-a declarat mulțumită de aceasta "demonstrație" timp de aproape 2.000 de ani din acel moment, până când a intrat în scenă Galileo Galilei. În creștinism, Dumnezeu are un caracter personal și, ca atare, poate trăi pe mai multe registre, ca fiecare persoană, mai bine zis pe două registre principale: registrul existenței în sine și registrul activității pentru altul. Eternitatea dumnezeiască, ca dialog al iubirii eterne, poartă în ea posibilitatea timpului, iar timpul - posibilitatea împărtășirii de eternitate. **Timpul este mediul prin care Dumnezeu conduce creația spre odihnă în eternitatea Sa.** Sfintii Părinți mărturisesc că la eternitatea lui Dumnezeu participă deplin cel ce a devenit întreg al Lui și în acest caz și Dumnezeu devine întreg omului. Aceasta înseamnă o iubire totală între om și Dumnezeu. La

această stare se ajunge prin efort și în timp. Noi suntem limitați ca ființe create, dar suntem creați după chipul lui Dumnezeu și acest lucru ne descoperă că suntem capabili de a ne depăși și tindem să ne depășim. Aceasta introduce timpul, adică trecutul cu nemulțumirea pentru ceea ce am fost și pentru gradul în care ne-am dăruit, și viitorul cu tendința de a fi mai mult și de a ne dăruia mai mult. De aici se vede că Dumnezeu ține timpul de eternitatea Sa. Dumnezeu așteaptă **"cu îndelungă răbdare"** întoarcerea noastră la El, trezirea la iubirea pe care ne-o oferă. Dar simultan cu acesta El se bucură de atemporalitate. Ceea ce mărește paradoxul este că bucuria iubirii intratremice coexistă cu așteptarea răspunsului persoanei omenești și cu tristețea întâzierii lui: **"Iată, Eu stau la ușă și bat. Dacă va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el"** (Apoc. 3,20). Timpul înseamnă pentru Dumnezeu durată așteptării între bătaia Sa la poartă și fapta noastră de a o deschide. Dumnezeu nu intră cu forța în inima oamenilor. Dar Dumnezeu, așteptând, trăiește timpul fără să uite de eternitatea Sa, fără să iasă din ea, în timp ce noi, când nu auzim glasul Lui, trăim un timp fără conștiința eternității. Sensul timpului se poate vedea și în faptul că noi tindem totdeauna spre viitor, că nu ne aflăm închiși în ceea ce suntem și că n-am ajuns nici la ceea ce vrem și ne cere existența noastră să fim. În concluzie, trebuie să spunem că **"Eternitatea este perspectiva timpului și forța care mișcă Timpul spre ea"**.

Va urma

→ Continuare din pag. 22

douăzeci de pagini din volum alcătuiesc o altă proză, o altă poveste, ce punctează, selectiv și ordonat, o viață de om dedicat cuvântului scris. Este vorba despre capitolul „Biografie selectivă”, ce aduce spre cunoaștere, celor care nu au aflat până acum, toată strădania autorului, entuziastă, neobosită de a participa la construirea sa ca un scriitor cu întreg potențialul său intelectual și afectiv, ca un personaj ce va rămâne în literatura română un important truditore al ei. Volumul de proză „Solfegiu”, semnat de scriitorul Gheorghe Andrei Neagu, este încă o dovadă că autorul, scriind, este hotărât să se păstreze în lumea reală, acoperindu-și angoasele inerente cu unele cumpărături făcute la misonul timpului: „Sunt mison. Vând clipe. Clipe de fericire unor nefericiți ca dumneata!” (pag. 92). Scrierile sale atestă o certă implicare temperamentală, ce aduce cititorul într-o stare asociativă, deoarece fiecare a întâlnit, probabil, întâmplări asemănătoare, trăite personal sau auzite de la alții, capabile să influențeze starea emotivă a fiecăruia. Activitatea

socială, relațiile cu oameni de cultură importanți au influențat benefic destinul scriitorului, iar activitatea publicistică, făcută cu ardoare și ca editor de publicații literare, l-au poziționat în miezul problemelor, îndemnându-l la promovarea literaturii române în țară și peste hotare. Gheorghe Andrei Neagu este un scriitor complet, cu un bogat prezent literar, referitor la volumele publicate deja și, desigur, cu un încă frumos viitor literar, dovedit prin valoarea scrierilor sale, deoarece, creația acestui scriitor este viguroasă, o creație în care conștiința literară este bine conturată, integrându-se meritoriu în contextul literar actual. Fără a avea pretenția unui teoretician consacrat, nu putem încheia aceste scurte și incomplete considerații, fără a sublinia faptul că în panteonului literar vrâncean s-a făcut ceea ce se cuvine, așezându-se pentru posteritate numele scriitorului Gheorghe Andrei Neagu, care, prin existența și creația sa, face din scrierile sale o zestre ce merită prețuită, ca fiind născută din dorința de a îmbogăți avuția literară a spațiului literaturii române și de a promova valoarea acesteia.

Vacanță de iarnă...

Florea Turiac

Florea TURIAC

Magia vacanței, dar mai ales magia iernii care cernea fulgii de zăpadă albi și pufoși, întrecându-se unii pe alții, care mai de care să încorporeze moleculele de apă în cristale argintii, luând forme diverse, plăcute ochilor iscoditori, de la prisme la steluțe, de la forme neregulate la modele precise și toate complexe, aducea cu ea nu numai fericire și bucurie copiilor și adulților, dar le crea o stare de beatitudine și de armonie sufletească uimitoare. Dese erau cazurile când noi, copiii, deși îmbrăcați subțire și tremurând gros, întindeam palmele calde să prindem aceste micuțe petale albe ale florilor scuturate de cerul nesfârșit și greoi, apoi ca o încercare fără nicio noimă suflam peste ele să le încălzim răceala cu aburii sufletului nostru. Dar, vai! toate modelele delicate și subțiri sculptate de un meșter priceput, din foile de onix alb, transparent, dintr-odată dispăreau într-o singură lucire adunată pe o picătură de apă ca o lacrimă limpede strecurată ca o ultimă amintire din colțul ochiului albastru al fecioarei care știa că nu-și va mai putea întâlni iubitul visului ei niciodată, c-o părăsise pentru totdeauna într-o clipă de cumpănă și rătăcire mintală.

Tânărul fermecător a cărui frumusețe era mai presus de orice, cu chipul gingaș radiind de o expresie minunată, simțindu-se cu inima sfâșiată de cuțitele îndoielilor și de ghearele geloziei, într-o stare soră cu nebunia, încerca să se spânzure împreună cu dragostea lui nesfârșită din sufletul topit de iubire legând un capăt al ștreangului de lama coasei fixată rigid pe coporâie, și când doamna cu inima de gheață, îmbrăcată în negru și uitată de vreme ținând-o puternic cu ambele mâini îi făcu semn că este timpul să-și pună lațul pe după gât, acesta se supuse orbește. Ajutat de bătrâna doamnă și supus legii gravitației și atracției universale, corpul delicat și subțire, într-o zbatere aproape liniștită, se întinse spre în jos perpendicular pe pământ, iar greutatea trupului strângând lațul în jurul gâtului fără să-i rupă vreun os, îi închise instantaneu căile respiratorii și venele jugulare prin care-i curgea sânge fierbinte în timp ce el visa că-și lipise buzele lui

trandafirii de buzele sângerii ale iubitei și trupurile lor se uniseră într-o singură formă indestructibilă...

*

Dacă mi-a venit să scriu despre magia vacanței și a iernii nu știu de ce am dorit să scriu și despre moarte. Oare și moartea, căreia îi suntem irezistibili, este tot un fel de magie sau un fel de dulce alinare într-un moment de timp dat care ne duce într-un plan paralel să ne armonizăm cu Dumnezeu?, Căci El fiind Singurul care poate împăca toate lucrurile noastre cu El Însuși, făcând ca însăși moartea să fie temporară până la a doua Venire, când Iisus va deveni Totul în Toate?!...

Dar să lăsăm magia să-și urmeze cursul pentru a produce miracole care să fascineze și să farmece lumile necunoscute ale copilăriei minunate, ca mai apoi ciorchini de bucurii și frumusețe să atârne pe dalba puritate a tinereții, modelând chipurile cu prospețime și atracție, iar lumea rațiunii cu personalitate deplină și strălucitoare. Numai că noi, copiii, în vacanța de iarnă, după ce potoleam de foame și de sete toate animalele și păsările din gospodărie, și înghițind în fugă câțiva cocoloși de mămăligă cu ce se găsea prin străchini, când văzduhul își pune pe el mantia neagră a serii, o și zbugheam spre derdelușul dinspre dealul ce dădea spre câmpiile săcărelelor...

Frumusețea și mai mare era când pe cerul senin, luna plină ca un glob imens de lumină își revărsa văpaia alb-gălbuie peste zăpadă făcând-o să sclipească ca o infinitate de licurici, și când gerul năprasnic ne săruta obrazii fragezi cu îndârjită putere, ochii noștri lăcrimau întruna bobite de mărgăritare transparente. Dar cum noi nu prea băgam în seamă nici viscolul care se pornea mai mult din gelozie față de ger și nici frigul care ne amorțea oasele, pe care din timp în timp le auzeam cum trosnesc sub hainele înghețate pe noi, nu dădeam un pas înapoi deoarece încă ne simțeam stăpâni pe situație. Doi câte doi urcam namila de deal cu târliile târâș după noi, gemând și suflând din greu a muzică simfonică arhicunoscută, dar neterminată, căci se relua seară de seară, iarnă de iarnă, până ajungeam în vârful dealului unde abia de se mai vedea croiala nesfârșită a pârtiei, căci atâta mai rămăsese din lărgimea șoselei: pârtia, prietena noastră nedespărțită și iubită de toți copiii. Ne urcam pe sanie doi câte doi și până jos la răspântie, care era limita derdelușului, nu slăbeam hamurile cailor invizibili și, într-un ropot de râsete, chiote și țipete de bucurie, străbăteam o lungime considerabilă iar la capătul unui deal din omăt făcut de noi ca opritor, cădeam unii peste alții, sanie peste sanie, uitând și de dărdâieli, și de clănțanitul dinților, dar și de nădușeala din abundență care ne trecea la urcatul drumului, când trăgeam săniile după noi. Făceam acest

traseu de cel puțin cinci-șase ori până oboseam și simțeam că ni se înmoaie picioarele și că nu ne mai țin curelele curajului și puterilor. Atunci făceam cale îtoarsă gâfâind din răputeri, dar mulțumiți peste măsură de bravura de care am dat dovadă, simțindu-ne mușchii umflați în fibre mai mult ca niciodată și ochii gata-gata să-și tragă obloanele înghețate peste privirile dezmiardate încă de o lume a visărilor fantastice.

*

Intrați în odaia de la foc, eu și fratele meu Puiu ne dezbrăcam în doi timpi și trei mișcări și intram în țeale fără ca cineva din cameră, care dormea dus, să audă vreun zgomot sau măcar o suflare ușoară, căci de ceva șoapte nici nu era vorba. Până dimineața dormeam buștean; ziua, forțându-ne să facem totul ca la carte în așa fel încât seara să avem învoirea de la împărăție să facem ceea ce făcuserăm și în alte și alte seri interminabile, adică să ne jucăm de-a săniușul până ne-or crăpa ochii din cap sau până se va topi zăpada și își va face apariția pământul negru pe întreg drumul transformat de noi în derdeluș. Sâmbăta și duminica era altfel, erau serile de săniuș cele mai așteptate de toată suflarea copilărească. Atunci venea Ghelemez cu bobul făcut de el și naș' Costică în atelierul lor de fierărie renumit. Bobul era tras de un cal alb, mare și puternic, împrumutat de la un vecin căruia drept răsplată îi făcuseră gratuit lucrări de fierărie de care acesta avea nevoie stringentă. Calul era atât de frumos, de blând și ascultător, că îți închipuiai că este un cal din poveștile cu Feți-Frumoși și Ilene Cosânzene, potrivitându-se de minune cu misiunea ce i se încredința cu toată convingerea că va fi dusă la bun sfârșit. Dar și calul acesta, care era un fel de senior, avea în serviciul lui un paj care-l deprinsese cu toate meșteșugurile pe care să le priceapă încât să se înhame ușor și de bună voie, ori de câte ori era chemat la datorie. Deci copilul de casă, băiatul-paj, era acela care conducea calul înhămat la bob până în vârful derdelușului; pe bob așezându-se pajul, în față, urmat de Ghelemez și unul, cel mult doi prieteni apropiați de-ai lui. Printre acești unul-doi prieteni mă aflu eu și fratele meu Puiu în cazul în care nu eram lipsă de la activitatea de care nu am fi fost despărțiți de nicio forță din lume, deoarece de la această plăcere a copilăriei inocente nici tata nu ne-ar fi interzis să participăm...

Își amintea și bunul nostru părinte că, tot copil fiind, a mers la Iminog, a cărui apă înghețase bocnă, să patineze pe luciul strălucitor care în timpul amiezilor de iarnă, ca o oglindă, răsfrângea cu putere razele de soare, iar în înserările înstelate luna își privea chipul surâzătoare chiar în oglinda de cleștar înrămată de cele două maluri de argint, argint nins din cerurile iernii.

Ținând însă la opincile lui noi, confecționate din piele de bou, foarte groasă, mai ales aceea din care erau făcute tălpile, pe care nu dorea cu nici un chip să le tocească, pur și simplu și-a scos din picioare frumoasele opinci, rămânând încălțat doar cu ciorapii de lână albă, căci o voce interioară îi comandă mios să-și scoată și ciorapii și să rămână cu etichetele picioarelor goale. Apoi, luându-și avântul necesar unei alunecări de pomină pe care o credea ca și reușită, nici după doi metri, a căzut de-a simțit cum se cutremură pământul sub el, apoi s-a făcut galben la față precum ceara de pe fagurii harnicelor albine. Fără să-i mai trebuiască nimic care să-i satisfacă toana extravagantă, și-a tras ciorapii și încălțărilor peste picioarele goale, pe care nici el nu și le mai simțea deși o căldură într-aiurea îi cutreiera corpul, fie de rușine, fie de supărare... Și hotărât, a tăiat-o prin fundul grădinii rămasă fără zăpadă, căci fusese spulberată de viscolul nopții și făcută zid peste lăstărișul de salcâmi dinspre nea Mărin Roșoi, apoi urmând pârția făcută printre nămeții cât munții iviți de cu zori în băătăura albă, se oprește direct în odaia de la sobă, abia controlându-și respirația din cauza oboselii. Mulțumit că nu l-a văzut niciun ochi vigilent, de parcă toți dăduseră bir cu fugiții; dându-și jos hainele și ciorapii, a fost uimit când, pipăindu-și tălpile goale care, cu câțva timp în urmă stăteau direct pe gheața Iminogului protejate de nimic și care înghețaseră, iar drept răzbunare s-au opus necondiționat alunecării pe pista de patinaj, făcându-l de râsul tuturor copiilor, erau aproape mai fierbinți decât soba de care se lipise în mare grabă. Trecuseră câteva zile bune de la copilăreasca ispravă și tocmai când gândea că tot calvarul a luat sfârșit, bunicul meu, râzând și trecându-i mâna prin părul negru, buclat, îi zice cu o blândețe absolută:

– Zăbăuc ai fost, copilule blând, crezând că te pui să învingi natura lucrurilor! Păi cum să-ți închipui tu, chip gingaș, că tălpile goale vor aluneca pe gheață ca tălpile târliilor cu care vă dați pe zăpadă toată ziua, încât nu vă mai satură nici Domnul?!... Bine că nu ai răcit!... Cea a fost a fost, și nu trebuie să te mai gândești la prostia asta!... Vezi să nu-ți vină altă idee și mai năstrușnică și, bufnindu-l un hohot de râs, sărută fruntea candidă a copilului preferat și alintat ori de câte ori se ivea câte o ocazie, ferindu-se să fie văzuți de ceilalți adolescenți din băătăura binecuvântată de Dumnezeu.

Tata ne povestea cu lux de amănunte toată tărașenia, râzând și el de prostia care-i venise în cap, numai să nu tocească tălpile încălțămintei din piele de bou, un lux pentru acele vremuri istorice; vremuri antice, vechi și de demult...

Din volumul în curs de apariție
„*Fabian, delincvent din pasiune*”

POEZII

Mihai MERTICARU

Poezia

Floarea de rubin printre amiezele
a două grădini suspendate
peste răscrucea dintre realitate și
irealitate,

pânza Penelopei care se țese mereu
și iar se destramă
în așteptarea aventurierului rătăcit
pe mările turburi ale unui
cuvânt înaripat,

fereastra galactică în zidul ce ne
desparte

de infinit,
curcubeul pe care pășești
pentru a accede într-o lume
paralelă,

vestea nevastă,
jumătate șoptită, jumătate tăinuită,

flacăra de gheață, chintesența,
etericul altar din azururi,

lumea aceea inefabilă
pe care avea de gând Dumnezeu
s-o creeze în a opta zi

dacă ar mai fi continuat
să lucreze...

PUȚINĂ ORDINE

Dă-mi, te rog, cârpa aceea îmbibată
cu lacrimi
să șterg catranul acesta de beznă
de pe cer!

ține tu bine de colțul acela
să nu deșirăm cumva vreun fir
din covorul cu stele!

fii atent la rezervația cu îngeri
să nu-i smulgi vreunui vreo aripă!

împinge Carul Mare mai încoace
și pune-i în vârful oiștii o stea mai
strălucitoare!

eu am să mut Calea Lactee deasupra
Carpaților
să avem și noi o autostradă mai ca
lumea.

acuma de ce stai? scoate și tu sulița
aceea
din coasta galaxiei să poată respira mai
în voie,
apoi întoarce puțin luna
să-i vedem și partea nevăzută!

eu am să arunc puțină culoare
pe stelele astea pricâjite,
că tare s-au mai zbârcit.

vezi ce simplu este?

mult mai greu e să ștergem smoala
de pe cerul unor suflete...

INTRUZIUNE

Cel mai reușit poem al tău,
te adună de prin hârtoapele
singurătății,
te plimbă prin toate continentele
scufundate,

te scoate de prin coridoarele labirintice,
lăsându-ți în spate doar povara
cuvântului,

intră în casa ta la orice oră,
îți aduce în dar o lume nouă
cu peisaje ravisante,
îți așază pe masă poame alese
din toată dulceața pământului,
te ocrotește de ghilotina clipelor
desînveșnicite,

te ferește de apa neagră dintre
înspre și dinspre,

îți pune sub pernă un curcubeu
prin care se strecoară în visul tău
încălzindu-l cu al său,

îți deschide fereastra să-ți intre în suflet
briza tuturor mărilor gingășiei,

te transportă într-o lume paralelă,

aprinde o candelă în altarul catedralei
de azur
ce se sprijină pe umerii tăi

și, din când în când,
se odihnește puțin într-un vitraliu...

LAMPA ALBASTRĂ

Aprind lampa albastră
a unui sentiment și văd
sub soarele amiezii de iulie

drumul prin labirintul gândului
străjuț de un șir de numere impare,
pe insula de cretă din marea
enigmelor,

în timp ce noaptea cu buze de ceară
neagră
se face țândări într-o clipită,

se aruncă în cenușa anotimpului,
unde se colorează cu miresmele delirului,
transformându-se într-o corabie
ce se zvârcolește de sete
pe un vârf de munte.

îi dau sa bea un pahar
de mirări
și două căni cu lumină trandafirică
în care am aruncat câțiva bulgări de
lună sifidică,

îmi aruncă o privire de noapte polară
și zilele, văduvite de întunecime, încep
sa curgă
fără întrerupere,
fluviu alb
printre filele unei cărți de poeme.

DE VORBĂ CU ROMANCIERUL PETRU POPESCU DIN CALIFORNIA

Anca SÎRGHIE

Petru Popescu, prozatorul care ne cucerise prin anii '70 cu romanele sale. El se impusese atenției odată cu schimbul de generație, ce primenise exuberant peisajul prozei cu nume precum: Augustin Buzura și Nicolae Breban, Fănuș Neagu, Constantin Țoiu, D.R. Popescu și Nicolae Velea, George Bălăiță, Ștefan Bănuțescu, Mircea Horia Simionescu, Dumitru Țepeneag și Alexandru Ivăsiuc.

Numele lui Petru Popescu a dispărut, din ordin politic, de pe ecranul literaturii române câțiva ani mai târziu. În mod fals, multora li s-a părut că el a rămas absent aproape patru decenii. Participarea la o reuniune internațională a Cenaclului „Destine Literare” de la Montreal, Canada, m-a pus de curând în legătură directă cu colegul meu de generație (Ne am născut la distanță de câteva zile...). Am simțit nevoia, o nevoie lăuntrică irepresibilă, să-i propun scriitorului Petru Popescu un dialog care a început astfel:

Anca SÎRGHIE: Abia devenit romancierul tinerei generații în anii '68-'73 din secolul trecut, prozatorul Petru Popescu s-a văzut extirpat din ordin ceaușist, odată cu plecarea din țară. Simțim nevoia să aflăm astăzi: Cine a fost în fapt scriitorul Petru Popescu, cum a evoluat creația sa după plecarea din țară și, mai ales, cum a continuat până în prezent receptarea operei sale în România și peste hotare?

Petru POPESCU: Mai întâi, nu sunt de acord că am „strălucit” numai până în '73, ceea ce nu e corect: știu din prea multe surse că citirea cărților mele s-a întins două decenii peste acel moment. Când am fost prima oară în România, zile evocate în „Întoarcerea” (ai citit o?) am întâlnit cititori noi și vechi în fiecare zi, iar ei au continuat odată cu retipărirea romanelor „Prins” și

„Dulce ca mierea e glonțul patriei”. Altfel, n-aș fi făcut săli pline în turneul de zece orașe cu „Supleantul” (l-ai citit?).

Anca SÎRGHIE: Am citit cu încântare toate romanele apărute în perioada debutului românesc, stimate Petru Popescu, pe unele le-am reluat, chiar. Având exact aceeași vârstă, îmi amintesc uluirea mea observând ce putere de analiză psihologică dovedea ca autor al romanului „Prins”. Mă întrebam: De unde ai cules o asemenea experiență de viață? Aceasta, întrucât fantezia nu mi se părea suficientă pentru încercările și trăirile aceluia inginer. Știi ce citesc eu acum și îmi place ca roman polițist, aparținând literaturii de consum? Romanul „Înainte și după Edith”. „Ispita cărnii plătită” este o temă tratată într-un mod inedit, cu un limbaj neaoș, cu care autorul ne-a familiarizat de mult timp. Edith este o curvă rafinată care are între picioare „aurul Rinului”, iar victimele ei formează un șir nesfârșit, ca și în piesa „Lulu” de Frank Wedekind. Constat că, raportat la „Prins” ori „Dulce ca mierea...”, temele nu se repetă, dar fiecare pare să aibă niște repere autobiografice, ce sunt foarte puternice în „Supleantul”, unde este explicat raportul tău cu puterea comunistă din România. În dialogul nostru, ele ne vin în ajutor. Sigur că încă nu ți-am citit absolut toate romanele, dar timpul nu este pierdut. Te ai născut în capitală. Ai fost copil de intelectuali, crescând la oraș. Care sunt cele mai puternice amintiri din copilăria și din adolescența ta bucureșteană?

Petru POPESCU: A trecut mult de la copilărie. Ce rămâne ca pilon al memoriei este viața zilnică alături de geamănul meu, Pavel, cu care am scris împreună o piesă de teatru în versuri, despre existența de gemeni. Noi aveam 11 ani. Existența de gemeni ne-a protejat de o atmosferă egotistă, manifestată zilnic în casa noastră, unde tata era critic de teatru și mama era actriță la Nottara. Personalități puternice, cu manifestări vulcanice. Numai copil să nu fii în preajma unor asemenea părinți! Ne refugiam amândoi în relația de gemeni, în citit, în școală. Am fost niște tocilari sânguincioși amândoi, pentru că, fără nota zece, mama ne trata cu urlete. După ce Pavel a murit la 13 ani și aș fi putut muri și eu (am trecut printr-o depresie și spaimă de moarte cumplită), părinții mei au divorțat. Nu l-am revăzut pe tata decât un an mai târziu. Au fost numai crize și probleme pentru un suflet de adolescent. Altfel n-aș fi ales teme tragice încă de la început, dar convingător, și n-aș fi fost citit de atâți necunoscuți.

Al doilea pilon al copilăriei și tinereții a fost scrisul. Fără să scriu precoce, nu cred că aș fi supraviețuit. Iată de ce de la vârsta mea de azi, copilăria se reduce la un singur element, scrisul. De ce? Pentru că scrisul mi-a salvat viața. Când am pierdut doi frați, dintre care unul era geamănul meu, cum tocmai ți-am povestit, și după ce părinții au divorțat, starea mea sufletească era precoce deprimată și sumbră. De aceea, am scris versuri, apoi și proză. Fără scris, cred că nu mai acceptam să continui viața. Înțeleg foarte bine pe

cititorii care au avut tragedii în viața lor. Literatura, după opinia mea, e cea mai bună psihoterapie a omenirii și a istoriei.

Anca SÎRGHIE: Cred că în sensul acesta ai afirmat că „Viața e cuvinte”. Cum funcționează mecanismul inspirație creație?

Petru POPESCU: Nu știu cum funcționează la alții acest mecanism, dar la mine, chiar dacă unele cărți ale mele par exotice, în fapt singura mea temă este supraviețuirea, mai ales a indivizilor care trebuie să și improvizeze supraviețuirea (ceea ce a fost și cazul meu).

Anca SÎRGHIE: Ceea ce îți caracterizează profilul de romancier este faptul că scrii atât de bogat din plină adolescență. Acele texte de laborator pot oglindi felul cum ai creat primele opere, cele dinaintea plecării din România. S au arhivat manuscrisele debutului poetic și ale celui în proză?

Petru POPESCU: Nu păstrez nicio hârtie veche. Viața de refugiat, (deși mie nu mi place acest cuvânt) nu îți permite să pleci cu obiecte dragi și intime, ca suvenir, deci nici cu manuscrise. Am toate romanele mele apărute în România înainte de plecare. Le am recitat, constatând că țin minte pasaje întregi. Pot să le spun pe dinafară, fie incipituri, fie fragmente de încheiere la niște capitole, atât din cărțile scrise în limba română, cât și din cele englezești. Știu integral cărțile noi. Am, să mulțumesc lui Dumnezeu, o memorie pe care unii mi au descris o ca prodigioasă. Teoria mea este că memoria și exercițiul mental al poliglotului combat boala Alzheimer. Pentru mine cuvintele nu sunt numai vii, dar chiar fizice. Important e să faci să „zumzăie creierul” cât mai des! Pentru mine cuvintele se agață de viața mea. Altfel privit, viața mea se agață de cuvinte și se mărturisește.

Anca SÎRGHIE: Laurențiu Ulici recunoaște că Petru Popescu este „cel mai citit prozator al anilor 1968 1973”. O întâmplare atestată de tine ca autentică este aceea când Marin Preda văzând o pe actrița Nelly Cutava, mama ta, cu o geantă de voiaj, trecând pe la Editura „Cartea Românească”, clădire situată în str. Nuferilor din capitală, unde era pe atunci și „Fondul Literar”, a întrebat o foarte curios unde pleacă. Ea îi răspunde că nu va călători, ci că a luat drepturile de autor ale fiului ei pentru noul roman. Ce schimbare a produs succesul timpuriu în viața ta?

Petru POPESCU: La școală fusesem pe cât de răzvrătit, pe atât de tocilar. Eu chiar cred că, dacă îți antrenezi memoria, te ferești de Alzheimer. Succesul cu „Prins” a fost șocant de mare – chiar și pentru mine – iar de la „Dulce ca mierea...” am început să primesc drepturi de autor, deci să am acces la viața socială, chiar la vacanțe prin țară și pe litoralul Mării Negre, cum nu mi permisesem ca student, la achiziționat cărți mai scumpe. Așa am început să frecventez barurile și restaurantele. Atunci cu banii câștigați mi am cumpărat o mașină Dacia. Așadar, Dacia, nimic mai pretențios, singurul meu automobil cât am trăit în România. Cei mai mulți colegi ai mei aveau mărci din străinătate. Să le fie de bine! E posibil să nu fi putut să fac trecerea la engleză niciodată,

dacă n aș fi fost și ca student disciplinat până la sclavie. Da, am studiat intens la timpul potrivit! Nu afirm că studiul nu mi a prins bine. Recunosc că acel test greu, de neimaginat, al trecerii de la o limbă la alta, la mine a fost ușor, tocmai pentru că studiasem intens la timpul potrivit. În fapt, trecutul la scrisul în engleză e prea complex ca să l descriu în amănunt, dar ceea ce l a făcut posibil a fost studiul permanent al altor limbi... în România. În cazul meu, nu i o metaforă faptul că am tocit banca școlară de sub mine.

Anca SÎRGHIE: Un pas înainte se face atunci când primele două romane se traduc în câteva limbi: polonă, cehă, maghiară și germană. Cum a fost primit de oficialități succesul pe care îl repurtai?

Petru POPESCU: Era o mare șansă că am reușit să scriu în comunism, înșelând cenzura. Trebuie că s au aliniat planetele și am avut noroc. Așa am reușit să înșel cenzura și Direcția presei. Poezia i a interesat mai puțin, dar proza i a preocupat, pentru că mijlocul lumii literare a citit romanele mele. Atunci am avut o nemaipomenită perioadă de avânt. Succesul meu a fost primit de oficialități într un mod foarte divizat. Romanul „Prins” a fost acuzat de negativism și descurajare, dar totuși a fost publicat. Metafora lui centrală, conform căreia comunismul distruge societatea pe care a cucerit o, a fost percepută de public mult mai mult decât de cenzură. De ce? Am constatat că cenzura era preocupată să nu treacă „șopârle”, iar în cazul meu erau atât de multe, încât, dacă întreaga carte era o șopârlă, birocratul de la cenzură nu și dădea seama de temă. El viza... paragrafele. Nu e exclus, deși n am să știu sigur niciodată, că anumiți lectori de la cenzură au simpatizat cu unii scriitori mai curajoși. Probabil că „au lăsat de la ei”, fără să se expună, însă. În cazul următorului roman, „Dulce ca mierea e glonțul patriei”, motivul că a trecut de cenzură (deși jumulit de multe pagini), a fost că era patriotic în ce privește armata, iar Ceaușescu vroia să arate că e și el patriot, deci era decis să permită o anumită iluzie de libertate. În fond, pe el și întregul regim, le beneficia faptul ca acte de artă patriotice, nu de șablon, ci reale, simțite, au început să apară. Cazul Petru Popescu, până la un punct, le convenea – dar nici pomeneală să mă ia în brațe cu totul! După Sfârșitul bahic, au început să se întrebe de ce scriu despre moarte, nemulțumiți de felul cum oglindesc eu realitatea românească. Mai exact, era o mare performanță să scriu în comunism, trecând șopârlele pe sub nasul cenzurii. Și asta nu doar un roman: cinci romane. Până la „Sfârșitul bahic”, sistemul nu știa ce să facă cu mine, iar când mă cenzura, făceam ceea ce alții nu izbuteau: rescriam, cu unele șopârle tăiate, adăugând șopârle inedite, în schimb. (renunțam la restul paragrafului) Eu consideram că mă aflu într o cultură izolată care se teme de propria oglindire. A fost luptă mare însă nu știu câtă valoare mai are să ne o amintim.

Continuare în nr. viitor

POVESTEA UNUI PESCAR

Eugen ONISCU

Pentru Haralambie Maxim cea mai mare bucurie a vieții sale era să iasă cu barca pe baltă la pescuit. Cel mai mult îl încânta această îndeletnicire în nopțile de vară, când ieșeau mai mulți pescari cu sculele de pescuit și cu mai multe bărci. După ce aruncau setcile în apă, îi plăcea să privească tot peisajul bălții în noapte, la lumina stelelor și a lunii, și să simtă mireasma bălții în noaptea de vară. Îl încânta cântecul broaștelor, clipocitul apei, zgomotul ce păsările îl făceau, și glumele unora dintre pescari. Privind atunci totul avea un sentiment de mulțumire, îi plăcea cum erau rânduite toate.

Toată viața sa fusese pescar. De mic copil tatăl lui îl luase pe baltă la pescuit și îi plăcuse. Învățase absolut totul despre pescuit, era neîntrecut ca pescar în acel sat de lângă Dunăre. Ba mai mult de atât, și casa lor era așezată pe malul bălții. Până la cei cinzeci de ani ai săi, nu făcuse nimic altceva decât pescuise, de asemenea știuse să se acomodeze și noilor vremuri ce veniseră. De la timpurile când pescuia cu barca cu vâsle împreună cu tatăl său, pe atunci balta era a tuturor, puteau pescui și vinde pește fără prea mari restricții, doar că trebuiau să respecte sezoanele de pescuit. Și până la timpurile ce le trăia la cei cinzeci de ani ai săi când balta nu mai era a lor, a sătenilor, ci era concesionată pe cinzeci de ani devenind astfel proprietatea unui patron. Iar dacă erai prins la pescuit era braconaj și riscai amenzi mari și chiar puteai să faci pușcărie.

Puteau pescui doar cu un permis special în unele părți ale bălții. Însă Haralambie știu să se acomodeze, se angajă ca pescar la patronul ce concesionase balta. Deși în mintea lui nu încăpea ideea că un om cu bani venise și putuse să acapareze balta în care pescuise tatăl și strămoșii lui, și toate generațiile de pescari ce se perindaseră prin satul lor. Pentru ei balta era totul pentru că de acolo își câștigaseră mereu existența, mai ales vara veneau oameni cu mașini din toată România pentru a cumpăra pește. Ba, mai mult, și turiștii doreau să fie plimbați cu barca și să pescuiască cu ei, pescarii experimentați. Și acum cineva deținea balta ce nu le mai aparținea lor, era a unui singur om. Era ceva imposibil de înțeles pentru el, pentru că de mic considerase balta asemenea cerului albastru nesfârșit, a razelor de soare, sau a diferitelor specii de pești ce sălășluiau în apele bălții. Acum totul era diferit, deși Haralambie pescuia cu aceeași plăcere și pasiune ca odinioară, pentru munca lui primea un salariu.

El se diferenția dintre toți pescarii angajați, pentru că era cel mai priceput în slujba sa. Odată, când veniră mai mulți vizitatori la cabana unde se adăposteau pescarii, patronul lor le spuse acelor oameni:

– Am pescari buni adevărați profesioniști, dar Haralambie este un mare specialist în tot ceea ce ține de pescuit.

Acele vorbe ale patronului unora din colegilor săi li se părură foarte juste, pentru că cu toții știau că erau adevărate, pentru că nici unul dintre ei nu avea îndemânarea lui Haralambie în a face munca de pescar. Nici unul dintre ei nu punea atâta pasiune pentru a pescui, oricine îl privea pe Haralambie pescuind avea impresia că practic se contopea cu acel peisaj al bălții iar orice sculă de pescuit în mâinile sale era mânăuită cu o deosebită măiestrie.

După orele de program sau în zilele sale libere, îi plăcea să se așeze la cârciumă înconjurat de săteni, nu îl încânta atât de mult băutura, deși uneori bea destul de mult, ci se simțea bine între oamenii ce vorbeau și simțeau ca el. Îi auzea pe unii criticând cu înverșunare toată clasa politică aflată la conducere, ba mai mult de atât observa cum tot mai mulți oameni erau tot mai convinși că U.E. nu le adusese lor oamenilor de rând decât sărăcie și pe deasupra le luau mai pe nimic toate bogățiile țării. Singurul lucru bun era că puteau pleca la muncă în țările bogate ale Europei. Dar erau și din cei ce vedeau în U.E. un fel de mare binefăcător al lor și de aici începeau mari controverse în bar.

Haralambie, deși nu era mulțumit de noile timpuri, pentru că le luase lor oamenilor simpli balta, nu era adeptul discuțiilor contradictorii, dar îi plăcea să îi audă pe oameni discutând. Erau unii care urmăreau multe emisiuni politice la televizor, și țineau discursuri lungi în bar. Ascultându-i, Haralambie nu înțelegea un lucru, dacă acei oameni cunoșteau atât de multe și aveau idei bune despre cum ar trebui să fie viața politică, de ce nu se implicau în politică măcar la nivel de județ pentru a schimba ceva. Odată îi mărturisii acest lucru lui Nae, un om ce pe vremuri fusese inginer dar își pierduse locul de muncă și familia din cauza băuturii. Nae avea o minte ageră și înțelegea multe lucruri. La obiecțiile sale Nae îi răspunse:

– Da, așa este, ai perfectă dreptate. Nu vorbesc despre ceilalți, ci despre mine pentru că doar vorbesc și nu fac nimic, este foarte adevărat. Însă să știi că cei mai mulți dintre oameni se tem să facă ceva pentru a nu își pierde ajutoarele sociale, locurile de muncă plătite prost, sau unii chiar pensiile. Ceea ce oamenii doresc, este să îi motiveze pe alții să treacă la acțiune, iar dacă lucrurile vor ieși prost, ei să nu cumva să se pună rău cu cei de la conducere. De fapt, ceea ce noi toți ar trebui să facem, este să ne unim și să dăm jos acest partid al rușinii ce ne guvernează. Dar revenind la mine, eu sunt conștient de faptul că am ajuns un ratat datorită băuturii, și de aceea nu mai pot ieși în față și să vă spun urmați-mă cel puțin aici în sat și la nivel de județ am putea face multe lucruri bune pentru oameni, și să-i alungăm pe cei ce s-au vândut străinilor și ne nenorocesc. Ei bine, eu nu mai pot pentru că am devenit un ratat și doar mai țin discursuri în bar și pe unde mai pot pentru ai lumina pe cei fără școală ca tine, pentru ca să nu fiți la nesfârșit manipulați de cei ce ne conduc și ne amărăsc viața. Din cauza patimii mele pentru alcool, doar rolul ăsta îl mai am între oameni, știu că puteam ajunge departe în viață, dar ce să-i faci m-am cam nenorocit singur.

În acele momente lui Haralambie îi era milă de Nae, înțelegea că era un om cu mari calități ce ar fi putut ajunge cel puțin primar în satul lor. Mai ales îi plăcea logica cu care Nae putea să învingă orice susținător al sistemului politic

aflat la guvernare. După timpul petrecut în bar Haralambie se întorcea în căsuța sa bătrânească aflată pe malul bălții, unde locuia doar cu mama sa ce era în vârstă de șaptezeci și cinci de ani, tatăl lui murise, iar sora lui plecase la oraș unde își gasise servicii și își întemeiase propria familie. El însă nu se căsătorise cei drept, fusese de două ori pe punctul de a o face însă nu se căsătorise. Uneori îi părea rău că nu își întemeiase o familie, alteori se simțea mai liber fără nici o responsabilitate. Se obișnuise singur, ba chiar îi plăcea viața sa de pescar singuratic, și apoi când voia compania oamenilor știa unde să îi găsească și să stea de vorbă cu ei.

În ultimul timp avea tot mai multe conflicte cu un văr deal său din cauza unui ogor. De fapt, vărul său pe nume Ionel, avea pământ destul de mult, lângă ogorul său dar pentru că avea doi copii, mereu îi cerea lui Haralambie să-i cedeze acea bucată de pământ, afirmând că Haralambie neavând copii la ce îi mai trebuia. Ionel avea în jur de patruzeci de ani, era însurat cu o femeie pe nume Anastasia, ce mereu îl îndemna să ceară acel lot de pământ convinsă fiind că Haralambie cu bunătatea sa va ceda pentru copii lor. Ionel lucra cu Haralambie ca pescar la același patron și era foarte invidios pe faptul că Haralambie era foarte apreciat de patronul lor. Ba mai mult, când patronul avea ceva mai important de discutat și dorea să se consulte cu unul mai experimentat dintre ei, atunci îl lua pe Haralambie deoparte și îi cerea părerea. Acest lucru nu îl putea suporta Ionel care deși avea și unele calități, mereu era eclipsat de părțile întunecoase din ființa lui.

Odată, pe când era în larg cu Haralambie, doar amândoi în barcă îi spuse:

– Hotărăște-te odată și cedează-mi lotul tău, pentru că mi se cuvine cel puțin o parte din ogorul tău. Pentru că părinții noștri când ni l-au împărțit nu au luat în considerație faptul că tu nu vei avea copii, iar eu am doi așa că lor li se cuvine mai mult.

– Cei cu tine, iar mă superi? După moartea mea veți avea totul, acum nu pot, în afară de casa părintească este tot ce mi-a mai rămas de la tata. Și posedând acest pământ, este ca și cum îl simt pe tata mai aproape de mine, îmi amintesc mereu de el. Nu pot acum, după moartea mea veți avea totul, ai răbdare.

– Dar asta este naivitate, sentimentalism, în realitate nu vrei să vezi lucrurile așa cum sunt, ce te tot încăpățânezi cu pământul, dă-mi-l odată și gata, și toate se vor liniștii.

– Măi da tu vrei să-mi strici ziua, ți-ai pus în gând să nu mă mai lași în pace, te influențează Anastasia împotriva mea. Ți-am spus doar clar nu și gata, ce tot atâta vorbă.

– Măcar dacă ai avea familie te-aș înțelege, dar așa singur cum trăiești la ce-ți trebuie pentru că motivele ce le invoci tu nu mă conving.

– Să terminăm odată pentru totdeauna discuția asta... spuse puțin nervos Haralambie.

Ionel tăcu și privi peste întinderea de ape a bălții și atunci îi încolți un gând monstruos în mintea sa: „*Dar dacă Haralambie ar avea un accident de muncă? Eu nu ar trebui decât să-l lovesc în cap, ca apoi amețit să-l arunc în apă și gata se va termina totul, și voi avea și eu liniște în casă cu Anastasia, și voi avea și blestematul de ogor. Iar dacă Haralambie nu va mai fi la muncă, îmi va fi mai bine, și în locul lui eu voi fi cel respectat și apreciat. Datorită lui am viață grea acasă cu nevasta, ba mai mult de atât și la muncă mă*

umbrește. Da, Haralambie trebuie să dispară, și doar așa viața mea va fi mai frumoasă. Dar stai, ce gândesc eu cum este posibil să cad atât de jos, am copii și sunt un om cinstit, să mă cobor atât de jos, nu se poate. Cândva îl apreciam mult pe Haralambie, și acum iată ce gândesc despre el nu mai bine nu... deși totuși dacă...

Zilele treceau liniștite una după alta în acel sat din baltă. Pentru Ionel însă, fiecare zi aducea o și mai mare încărcătură de ură împotriva lui Haralambie, dorea tot mai mult ca cu orice preț să-l înlătore din calea lui, convins fiind că toată nefericirea lui i se trăgea din faptul că Haralambie trăia în preajma sa. Într-o ocazie aranjase prost niște scule de pescuit, și fusese pârât patronului de unii colegi că peștele pescuit în acea noapte fu puțin din cauza lui. Iar patronul lor îi spuse lui Haralambie în văzul tuturor să-i arate cum se face totul cel mai bine. Iar Haralambie bătându-l cu mâna pe umăr îi spuse:

– Hai vere să îți arăt așa cum tata m-a învățat pe mine pe vremea când eram copil.

Câțiva pescari râseră zgomotos la auzul acelor cuvinte. Ionel tăcu. Însă inima sa clocotea de furie și hotărî în sinea lui că trebuie să-l termine pe Haralambie într-un fel sau altul. Ce nu putea suporta Ionel, era faptul că atunci când Haralambie vorbea, toți se opreau și-l ascultau până la capăt, ba mai mult de atât în materie de pescuit toți îi cereau sfatul când aveau o neclaritate. Iar el când vorbea unii îl ascultau alții nu, ba unii vorbeau în același timp cu el, și vorbele sale se pierdeau în tumultul celorlalte voci.

Într-o zi de vară dis-de-dimineț, Haralambie se sculă chiar în momentul când zorii mijeau luminând peisajul fermecător al bălții, și contemplând tot acel tablou natural, simții cum întreaga sa ființă fu pătrunsă de o bucurie negrăită. După ce conversă puțin cu bătrâna sa mamă plecă la lucrul său, plin de voieșie. La pauza de prânz erau mai toți așezați pe lângă cabană, căutând puțină umbră pentru că în acea zi nu ieșiseră în larg, aveau alte treburi de făcut. Ca de obicei pescarii râdeau și conversau între ei, iar Haralambie mereu avea întâietate la vorbă și era respectat de toți. La un moment dat Ionel spuse ceva despre o anumită tehnică a pescuitului pe timp de noapte. Însă Haralambie îi demonstră că greșea, și îi explică lui Ionel și celorlalți cu lux de amănunte cum procedau pescarii de altădată. Toți îi dădură dreptate. Ionel nu mai putu rezista, se sculă în picioare plin de furie, intră în cabană, și luă una din cele două arme de vânatoare ce le aveau acolo pentru porcii mistreți și o încărcă. Apoi, ieși afară cu arma în mâini și fața crispată de ură. Unul din pescari îi spuse:

– Ce faci cu arma?

Ionel însă nu îi mai dădu nici un răspuns, se apropie de Haralambie ce stătea jos la umbra cabanei, cu capul în jos cioplind ceva dintr-o bucată de lemn cu brigeagul. Auzind pași în apropierea sa ridică capul și îl văzu pe Ionel plin de furie cu arma în mâini îndreptată asupra sa, nu mai avu timp să facă nici un gest de apărare pentru că Ionel trase și Haralambie se prăbuși jos cu țeasta sfărmată într-o baltă de sânge. Prea târziu ajunseseră ceilalți pescari la Ionel smulgându-i arma din mâini. Ultima zi din viața lui Haralambie începuse pentru el atât de frumos și totul se termină nespuse de tragic.

POEZII

Ciprian Vestemean

Rătăcit pe sub ceață

Citesc în praful de pe inima mea
că de mult nu a mai fost iubită!
De aceea, aproape noapte de noapte
adorm ca un mort uitat
pe o pernă de nisip.
Mă simt ca și cum aș fi băut
pe nerăsuflăte
un întreg pahar cu venin stors din
papagal!
Da... acel papagal ce vorbea
numai despre iubire...
iubirea... acel venin dulce-amar!
Cel puțin, știu că voi orbi curând
și ochii mei vor vedea
numai o lumină moartă
și mă voi simți ca atunci când
curcubeul a avut un coșmar
fiindcă s-a visat în alb și negru!
Dar, până atunci...
să continuăm ce facem
și să ne afundăm în tăcerea caldă
afumându-ne cu șoapte dulci
așteptând timid ca
o melancolie să ne muște de picior!
Ceața se întefeste...
iar mă voi rătăci o vreme...

Plecăm?

Aș vrea să te duc la Paris
pe Sena
pe sub turnul Eiffel
și prin Luvru
să te urc la Machu Pichu
apoi să ne pierdem
pe străzile din Roma
sau Oradea
de piramide să ne bucurăm
și pe Sinai să urcăm
în domul din Milano
să ne plimbăm
sau în Sagrada Familia
să ne înclinăm

în turnul din Pisa
sau să ne iubim
prin Veneția
la Budapesta
în Linz
sau chiar mai departe
în Londra
și la New York.
Fugim în lume...
iubita mea?
Ori în Mica Romă?

Ah, tu!

Mi-ai făcut cratera
pe inimă
cu ploaia ta de meteoriți
cu refuzuri
și doare!
Lasă totul și hai
la gura cerului
să sorbim o lungă
sărutare!
Noaptea cade cu tot cu stele
peste orașul muribund
chiar în rana mea ruginită
ce n-are vindecare
fiind trăitoare
pe o inimă rănită!
Îmi vine să-ți spun:
„Oare îți place de mine? Mă iubești?
Ori doar la vorbă te tocmești?”

Decret

Într-o zi frumoasă de nea
ai decretat iubita mea
că ar trebui să avem
o zi a noastră de auzit vocile!
Ce m-am bucurat
să știu că va fi mereu
o astfel de zi
de sărbătoare!
Ai ales Vinerea
simbolic
pentru inima ta

și-am acceptat!
Dar acum aș vrea
dobândind atât de multă autoritate
să decretezi și alte zile
în acest calendar
al iubirii!
Aș vrea o zi a
săruturilor;
întâlnirilor;
îmbrățișărilor și
o zi, în care
să nu facem
nimic
ci doar să ne iubim...
în șoaptă!
Le aprobi?

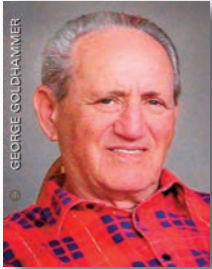
De tine mi-e foame!

Când acum trei luni
copacii au început
să îmbrace haina Toamnei
nu m-am gândit
că voi ajunge să văd cum
încolțește Iarna
în colțul geamului meu afumat!
De foame sunt sătul
și-atunci și acum
aș vrea să-ți simt
umbra ta caldă
căci îmi este atât de poftă
de o porție de odihnă
la pieptul tău
ascultând tic-tac-ul
din inima ta!
Am în minte
stoluri de gânduri
și-mi trebuie, din partea ta
niște fulgi de speranță
că vei rămâne mereu
în viața mea
altfel, ea,
viața mea
va fi ca un
Crăciun în cimitir!

BANCA AMINTIRILOR (12) CHIRURGUL

George GOLDAMMER

În urmă cu mai bine de cincizeci de ani lucram la uzina „Înfrățirea” din orașul Oradea unde executam și chiar inventam unele matrițe de produse care erau turnate mai apoi în metal sau plastic și care foloseau la refacerea, repararea, îmbunătățirea sau modernizarea unor piese sau agregate necesare bunului mers a întreprinderii noastre. Câteodată, mai tacit, prietenește, sau la rugămințile și ordinele unor „organe interne” (mă refer la uzină) sau „de mai sus” (adică cele de partid și de stat) executam și alte modele și piese pentru salvarea sau repararea unei utilaje oarecare... independente de locul unde îmi făceam meseria.

Așa era atunci! Trebuia să te descurci, să-ți faci treaba pentru a-i mulțumi pe toți. Uneori aveai mulțumiri și strângeri de mână, alteori se creau invidii sau chiar critici aspre... dar până la urmă eu eram cel care câștiga... experiență și chiar relații tovarășești. Am avut și încă îl am bun prieten pe om deosebit, medicul chirurg ortoped care lucra la spitalul de urgență din oraș, Dr. Ioan Micle. Acesta, cum era o fire inventivă și de mare talent tehnic inovator, mă ruga deseori să execut anumite instrumente ajutătoare pe care spitalul nu le putea procura.

Cu aceasta am terminat introducerea și am să trec la povestea reală! Cum am devenit „medic salvator”! Într-o zi sunt chemat la directorul uzinei, unde în biroul acestuia, mai era și medicul șef al spitatului județean - și el chirurg renumit! Se trece direct la subiect! Mi se explică de ce au nevoie de ajutorul meu! Cu ani în urmă, o femeie a fost operată și în femur rupt i s-a implantat o tijă. Totul a fost în regulă mai mulți ani până când tija a crăpat osul și a ieșit vreo 5 centimetri, începând să o deranjeze. Problema cea mare era ca la spital aveau instrumente de tăiat carne și os dar nu oțel titan din care era făcut implantul.

I-am spus medicului șef să vină cu mine în secție

pentru a-i arăta un utilaj manual cu care se poate tăia metale. Dar când a văzut că în timpul tăierii demonstrative apar și scânteii, a spus să vin eu la spital și să tai capătul de tijă cu pricina. Pe moment am protestat deoarece nu eram convins că mă voi descurca „pe viu”, dar până la urmă am fost convins de acesta că vor mai fi în jurul meu încă zece medici doritori să vadă operația. Am înțeles, și în ideea că aș putea ajuta un om să scape de dureri, l-am rugat doctorul să îmi arate o radiografie a piciorului bolnavei pentru a putea vedea căile de acces la piesă cât și ce mărime de disc (bachelita cu pulbere de diamant) trebuie să procur pentru tăiere.

După zece zile de pregătire: motor electric cu turație mare, șase discuri de rezervă și restul sculelor ajutătoare, am fost dus la spital cu tot instrumentarul meu care a fost dus la sterilizare. Am fost invitat la etajul unde mai erau trei camere chirurgicale. Medicul șef mă pofteste în sala de sterilizare unde dă poruncă la o soră să-mi aducă echipamentul pentru operație. Aceasta mă privește de sus în jos și-mi aduce un echipament de culoare verde, inclusiv papuci, iar între timp medicul șef se pregătea și el de o operație. Îmi spune să mergem să ne spălăm pe mâini, dar în acel moment el este chemat urgent la o altă sală de operații. Eu rămân singur... Apare o soră cu un vas cu o soluție verde și-mi spune „Serviți d-le doctor!”. Eu protestez că nu sunt doctor și atunci dânsa săraca se corectează și mă intitulează „profesor”.

Spre norocul meu reappare medicul șef. Îmi spune să deschid robinetele cu cotul și să iau din soluția verde pentru a mă spăla cu ea pe mâini. Începem să ne spălăm meticulos, când domnia sa este din nou chemat la o urgență. Rămân singur. Apar două surori cu un recipient de inox în care erau doar niște cârpe. Îmi spun: „Serviți d-le profesor!”. Eu stau și mă uita la ele destul de ciudat... Dânsule, bănuind că au de-a face cu un profesor „tare mare”, m-au ajutat să mă echipez, inclusiv servindu-mi cu penseta mânușile pe care le-am tras pe mâini. Ce mai! Eram o personalitate...

Medicului șef, doctorul Micle, bunul meu prieten
→ Continuare în pag. 33

→ Continuare din pag. 7

nimeni și nimic în front. Aici au loc tiranii, dictatorii, aceia care țin într-o mână biciul, iar în cealaltă sabia sau kalașnikovul. Nu pot să nu mă refer la sinonimele pentru impostură pentru că acestea ilustrează cel mai bine la ce se rezumă aceasta. Coțcărie: am putea să spunem că este o înșelătorie mai mică, adică una făcută de oameni de joasă speță ca pregătire și ca poziție umană sau chiar invers, de oameni cu pregătire care, însă se dedau la fapte josnice. Escrocherie: aici crește nivelul celui care o practică, adică săvârșește o înșelătorie cu stil care denotă o anumită doză de pregătire, fie ea și în sens rău. Minciuna: nici nu ar trebui să menționez nimic despre aceasta pentru că o întâlnim zilnic, la tot pasul, cred că nu este un politician care să nu fi spus cel puțin o minciună, dar sunt unii care au încărcat saci de minciuni și periodic le împrăștie... pe caldarâm. Dar nu numai această categorie/specie umană face casă bună cu minciuna,

→ Continuare din pag. 32

chirurg, îmi face un mic instructaj și îmi spune că... după cum se știe chiar și medicilor care nu sunt chirurghi le vine rău atunci când văd operații. De aceea ar fi bine ca eu să asist mai întâi la o altă operație pe care el o face unui tânăr căruia îi trebuie repus osul brațului în poziția normală. Acesta s-a sudat greșit cu ani în urmă și trebuia reparată anomalia. Îmi explică cum va decurge operația. Se face înțeles, iar eu sunt de acord și intru în sala de operații. Văd un flăcău întins pe masă. Medicul îmi arată mâna acestuia care s-a fracturat cu ani în urmă- La țară, de unde era, „doftoroaia satului” i-a pus osul rupt, greșit. Acum, la spital se va reface totul și o să fie bine...

Apare și anestezistul, îi pune bolnavului masca și spune să numere. Eu mă retrag în colțul camerei. Medicul îmi face semn discret să vin mai aproape, pentru a vedea ce va face în continuare. Observ că unul dintre picioarele pacientului se mișcă, dar medicul mă liniștește spunându-mi că acesta nu mai simte nimic, apoi cu precizie, taie țesuturile pentru a ajunge la os și mai apoi cu o lovitură de instrument, cred că ciocan și daltă, „pac”, desface vechea sudură a osului. Când am văzut ce se întâmplă, ba am mai auzit ci teribilul „pac” m-a cuprins o disperată amețală. Sunt culcat pe un pat... dar nu mi se dă timp să mă dezmeticesc prea bine că sunt readus la realitate... comunicându-mi-se foarte milităros că pacienta cu tija este pregătită de operație și că toți mă așteaptă pe mine! Atunci nu știu ce forțe, de conștiință, sau ce o fi, cu toate că eram, se spune, încă galben, m-am ridicat și am pornit să-mi îndeplinesc cu cinste misiunea. Am

ea este peste tot pentru că este în firea omului să apeleze la ea ca antidot împotriva curajului de a fi responsabil, adică să-ți asumi ceea ce faci și ceea ce spui. Potlogărie: în termen popular ar putea spune că această faptă este a celui individ care încearcă să cârpească ceva, să pună un petec pentru a astupa o prostie făcută chiar de el și. . . evident că făcătura se vede și dă în vileag rezultatul potlogăriei. Înșelătorie: acesta este sinonimul de bază pentru că în esența ei impostura este înșelătorie de la un capăt la altul, adică este fapta săvârșită de individul care prezintă o faptă ca și cum ar fi cu rezultat pozitiv, dar în realitate este exact pe dos. Cum ne ferim de impostori? Pentru că aceștia apar ca ciupercile după ploaie, sunt o specie umană imposibil de eradicat indiferent cât ne-am strădui. Atunci? Măcar să-i demascăm atunci când îi descoperim și să facem aceasta cu toată tăria de care suntem în stare. Nu-i putem eradica, dar cel puțin să-i stigmatizăm.

cerut instrumentarul meu, dar m-am speriat când am văzut că mânerul șurubelniței mele de plastic era deform, la fel și discurile mele speciale de taiat. Nu am bănuț că vor fi sterilizate la o așa temperatură mare încât să le afecteze! În acel moment am avut sentimentul, de fapt dorința de a dispărea... Femeia era întinsă pe pat cu piciorul dezvelit pentru ca eu să am „front de lucru”. Două zeci de ochi erau ațintiți spre mâinile mele. Am început, mai precis am încercat să tai, dar din păcate discul s-a rupt în bucăți. Spre marele noroc, la turația aceea mare, nu s-a rănit totuși nimeni. Cu mâinile înmănușate mi-a venit greu să schimb discul, dar am reușit până la urmă. Am reluat operația. Sângele se scurgea puțin din rană și asta strica eficiența tăierii. Am rugat să fie turnată pentru răcire apă distilată, dar am oprit procedeul, deoarece se scurgea și pulbere fină neagră din discul tăietor. Medicul șef îmi spune: „Te rog continuă. Sunt accidente de circulație unde curge noroi, nu pulbere sterilizată!”. După cinci minute am avut piesa tăiată în mână. Am pus-o în buzunar și am vrut cât mai repede să părăsesc „frontul”... Abia acasă am încercat să-mi dau seama ce am făcut și ca niciodată am băut de unul singur un păhărel de coniac.

Când am mers a doua zi să-mi iau sculele, medicul șef era într-o ședință cu medicii. Am asista și eu câteva minute. Și acum mai am în memorie fața speriată a unei tinere doctorițe când șeful a întrebat-o de ce accidentații care au băut tărie au mai puține infecții după accidente? Și a primit răspunsul pe loc, tot din partea șefului „Pe bețivi nu-i iubesc micobi! Alcoolul să trăiască!”

„PĂȘIND SPRE...” TALENTUL DIN „MIRACOLUL CUVÂNTULUI”

Alexandru Florin ȚENE

Primind un pachet de cărți de la scriitoarea Elena Buică, româncă din Canada, ajunsă la vârsta înțelepților teleormăneni, și citind cele două volume intitulate „Pășind spre târziul vieții” și „Miracolul cuvântului”, am exclamat în gând: gloria nu vine, doar cuvântul ne bucură cu miracolul lui. Volumul „Miracolul cuvântului”, de 370 de pagini, cuprinde articole, reflecții și eseuri despre oamenii pe care i-a cunoscut, evenimente, locuri și fapte, constituindu-se într-o unitate de idei prin diversitate. Practic, cartea cuprinde articole de publicistică, scrise, unele, în perioada recentă, după datarea de la sfârșitul fiecărui material, altele, nedatate, dar, după evenimentele descrise, sunt mai de mult compuse.

Volumul se deschide cu o interesantă analiză despre îmbătrânirea populației, intitulată „Când coboară soarele-n apus”, în care se stipulează că longevitatea a crescut de la 70-75 de ani, la 90-100. Abordând evidenta realitate că bătrânețea are trei etape: prima, între 65-70 ani, a doua, între 70-85 și a treia etapă pe care o numește terminală, între 85 și... cât o dorii Dumnezeu. Concluzionând că scrisul început de autoare după pensionare, pe la 70 de ani, a fost și rămâne o perioadă luminoasă pentru cei vârstnici.

„Așteptând glorie care nu vin niciodată”, este un eseu, în care autoarea mărturisește, cu sinceritate, care precum orice crator, aștepta laurii victoriei și a recunoștinței. Lauri care nu au venit niciodată, sunt practic, mulțumirea de sine al celui care s-a dăruit scrisului, împărtășind cititorului din experiența acestuia. Scriam, mai de mult, într-un eseu, că adevăratul scriitor nu așteaptă laudăroșeniile contemporanilor, ci istoria pune la punct valorile. Asta o știe doar Dumnezeu.

Eul autoarei vibrează la mai toate evenimentele vieții, și ca un diapazon redă nuanțele unei simfonii în care descoperim „Speranțele omenirii despre coronavirus”, evidențiind comportamentul oamenilor, ca o primenire morală a acestora. În acest context se află și multe alte articole ale scriitoarei Elena Buică în analiza unor volume de cărți, precum „Noblețea destinului în poezia Emiliei Stroe Țena” sau evidențierea noii primăveri a revistei „Observatorul” din Toronto. Scriitoarea redă în această carte o monografie a propriei trăiri, a luat cu aparate analitice ultrafine temperatura lumilor luminoase sau crepusculare, a trait sau închipuit, precum Julien Gracq, însă cu o materie mult mai colorată stilicește și reală, o geografie a trăirilor ale cărei date verificabile se absorb practic într-o excepțională poezie a spațiilor participative a unor amintiri despre dascăli cu vocație.

Cel de-al doilea volum, intitulat „Pășind spre târziul vieții”, este unul aniversar, când talentata scriitoarea Elena Buică a împlinit venerabila vârstă de 90 de ani. Cartea este structurată în două părți, deschizându-se cu o prefață semnată de autoare și închizându-se cu „În loc de postfață” unde descoperim rânduri încărcate de lumina sincerității și al aprecierilor, semnate de Milena Munteanu și Gabi Căluțiu. În „Cuvânt-Înainte”, autoarea, chiar de primele fraze, încarcă cuvintele cu lumina sincerității, chiar dacă spune: „Pentru mine a sosit timpul lui soare apune”.

Cronicile, articolele, eseurile dedicate scriitoarei Elena Buică sunt un adevărat evantai policrom despre opera și viața scriitoarei. Sunt articole originale în spirit estetic, inteligente în termen livresc, compuneri pline de erudiție și volubilitate formulistică, ajunse la expresii laudative. Există în textele din această carte vocația de a comunica stările descoperite în opera Elenei Buică, gesturi simbolice și fundamentale.

MĂNĂSTIREA VĂRATIC - OAZĂ DE LUMINĂ

Emilia ȚUȚUIANU

Văratice - oază de lumină, de credință, sălaș de cultură, loc de detașare de tumultul vieții și descoperire a liniștii interioare, după care tânjesc oamenii acestor timpuri tulburate și pline de incertitudini!

Locul acesta, de înălțare și de purificare spirituală, te cheamă cu dangăt de clopot, cu murmur de rugăciuni, să vii să-i absorbi cu nesaț aerul proaspăt, mirosind a brad și dătător de sănătate. Și glasul lui e auzit... în fiecare anotimp sosesc „vizitatori” - așa-i numesc măicuțele pe cei ce poposesc și se odihnesc în căsuțele lor primenite ca niște pahare de cristal. În aceste zile de început de octombrie, Văraticele a îmbrăcat veștmântul toamnei iar văzduhul anunță mare sărbătoare!

Se împlinesc 210 ani de la prima sfințire a bisericii „Adormirea Maicii Domnului” (1812 – 2022) și 20 de ani de când stareța acestei mănăstiri este Maica Stavrofora Iosefina Giosanu. Născută în anul 1963, ziua a 5-a a lunii mai, în comuna Stănița, județul Neamț, din părinți cu mare dragoste și frică de Dumnezeu, Elena copil fiind, este crescută de către mamă în spiritul credinței, înțelepciunii și moralității unei adevărate creștine, iar de la tată va dobândi forța și curajul de a lupta cu viața în nobila și responsabilă misiune de călugăriță.

La vârsta de 14 ani intră ucenică la Mănăstirea Văratice și urmează cu multă smerenie și statornicie toate treptele ascultărilor. Urmează școala de cântări bisericești de 5 ani având ca mentori mari duhovnici: P.C. Părinte Calinic Prisecaru, P.C. Preot Clement Iacob și pe profesoară de muzică Maica Onufria Nechifor.

Tot în această perioadă de noviciat se implică și lucrează cu drag la atelierul de covoare și broderie bisericească, împlinind toate ascultările, fapt ce va contribui mult la formarea sa duhovnicească. După 10 ani de noviciat, cu binecuvântarea P.F. Teoctist Patriarhul României, pe atunci Mitropolit al Moldovei și Sucevei, depune voturile monahale și tundere în monahism primind numele de călugărie Iosefina. În anul 1989 urmează cursurile Seminarului „Veniamin Costache” de la Mănăstirea Neamț, absolvind cu diploma de Bacalaureat promoția 1994.

Din anul 1988-2001 are ascultare de secretară a mănăstirii dar și de ucenică apropiată a Maicii Starețe Nazaria Niță, pe care o va îngriji cu mult devotament și

dragoste. În anul 2004 termină Facultatea de Teologie Ortodoxă, profil „Asistentă Socială”, susținând lucrarea de Licență cu tema „Duhovnicie-filantropie la Mănăstirea Văratice - tradiție continuitate și înnoire”. După 40 de zile de la plecarea la cele veșnice a Maicii Starețe Nazaria, la 15 august 2003, la marea sărbătoare a Mănăstirii Văratice „Adormirea Maicii Domnului” la care a participat I.P.S. Mitropolit Dr. Daniel și un numeros sobor de preoți Stareți și Starețe de la Mănăstirile din jur, a fost numită Stavroforă.

În toți acești 20 ani, prin strădania și priceperea sa dăruită faptelor de bine, cu spirit administrativ și gospodăresc, dragoste și voință a reușit să dea o nouă înfățișare Mănăstirii Văratice. Astfel, la 9 octombrie 2022 se încheie un amplu și greu proiect de restaurare, consolidare și pictură a celor 3 biserici incluse pe „Lista monumentelor istorice din județul Neamț” (2004): Adormirea Maicii Domnului, Sf. Ioan Botezătorul și Schimbarea la față a Mântuitorului - sub directă coordonare a Maicii starețe Iosefina.

Cu binecuvântarea și implicarea Maicii Stavrofora Iosefina în toți acești ani s-a desfășurat o mai bună organizare administrativă locală și a obștii Mănăstirii Văratice. A preluat lucrările Căminului social-filantropic „Cuvioasa Nazaria”, cămin de o reală folosință pentru mănăstire și pentru cei nevoiași, singuri și fără sprijin. Din anul 2018 coordonează activitatea socială la Centrul rezidențial pentru persoane vârstnice. Cu destoinicie și putere de muncă a coordonat lucrările de renovare și modernizare la interior și exterior a Muzeului din incinta mănăstirii, dându-i o aură proprie care umple de sacralitate atmosfera acestui loc.

Păstrător a unui valoros patrimoniu cultural, artistic și istoric, format din hrisoave originale, carte veche, acte de danie, obiecte de cult din aur, icoane prețioase, icoane vechi pictate în tempera pe lemn, datând din secolul al XV-lea, broderii, covoare, veșminte preoțești, Muzeul Mănăstirii constituie o adevărată bucurie pentru ochii curioși și evlavioși ai pelerinilor care îl vizitează.

Maica Iosefina a învățat tainele vieții spirituale prin rugă, meditație, studiu și muncă. În viața monahală munca fiind o cale către sfințenie. Tăria interioară, puterea sufletului i-a venit întotdeauna din rugăciune și credința lucrurilor bine făcute și împlinite. Astfel că, înarmându-se cu rugăciune și voință și-a propus să îmbrace această așezare monahală într-o nouă haină. Cu dragoste și râvnă a coordonat renovarea și modernizarea în totalitate a Casei „Partenie Ciopron” și a Casei pentru pelerini „Maica Cornelia” asigurând pelerinilor locuri de odihnă și cazare.

Considerând că este eficient și benefic pentru nevoile comunității din care face parte, a inițiat și construit Brutăria „Sf. Nicolae” după toate normele europene. Meritul său, pe lângă aceste realizări încrustate temeinic în timp mai este și unul cultural. A organizat și modernizat biblioteca mănăstirii „Cuvioasa Olimpiada și Nazaria” contribuind la dezvoltarea și mărirea fondului de carte.

Preocuparea pentru istorie și învățătură o ajută să publice volumele:

- Stavrofora Nazaria Niță – un model de stareță a vremurilor tulburi, Ed. Filocalia, 2008;
- Duhovnicie - Filantropie, la mănăstirea Varatic - Tradiție, continuitate și înnoire, Ed. Paideia, 2015;
- „Sf. Iosif de la Varatic – Viața și scrierile Duhovnicești”, 2022.

O viață jertfelnică, onestă, dedicată slujirii credinței, iubirii de oameni și istorie - aceasta este, în prea puține cuvinte spuse, contribuția Maicii Stavrofora Iosefina la desăvârșirea lăcașului monahal mult iubit atât de Dumnezeu, de pelerini și de turiștii din țară și din străinătate ajunși în aceste locuri încărcate de spiritualitate și de istorie românească. Pe aceste locuri unde distinși creatori de arte, scrise și vizuale și-au purtat deseori pașii și au fost vrăjiți de aureola spirituală a ținutului, a fost înființat și Centrul Cultural Spiritual Văratice, fiind rodul iubirii, sacrificiului și generozității câtorva oameni de suflet, care au dorit a lumina orizontul cunoașterii, păstrarea tradițiilor culturale locale, dar și pentru bucuria sufletului celor dedicați artelor, literaturii, laolaltă cu nemărginita credință în Dumnezeu.

Odată cu inaugurarea și deschiderea Centrului Cultural Spiritual Văratice, aici s-au organizat conferințe pe diferite teme, au avut loc vizite ale unor personalități culturale, ce au fost încântate și surprinse de legătura specială dintre laic și divin.

Scriitori, poeți, intelectuali, notorietăți din lumea întreagă, dintre care amintim prof. univ. Nicolae Georgescu, prof. Teodor Codreanu, scriitoarea Veronica Balaj, profesorul Dan Toma Dulciu, de la Viena, compozitorul Eugen Doga, principesa Sofia, europarlamentar Maria Grapini, jurnalista Sinziana Ravini, din Franța, poetul Petruș Andrei, scriitoarea Monica Levinger, din Israel, și mulți alții au trecut pragul acestui centru cultural semnând în „cartea de aur” pentru memoria locului.

Cu dragoste, sensibilitate și pioșenie a coordonat și inițiat proiectul cultural „Varatic - izvor teologic, laic și cultural”, Maica Stavroforă Iosefina coordonând apariția documentară a Monografiei Văratice - autor Dan Toma Dulciu, apoi albumul dedicat marelui poet Mihai Eminescu: „170 de ani de la nașterea poetului Mihai Eminescu” și a contribuit la apariția primei reviste de cultură a Văraticeului - Floare albastră (2018), sub egida Centrului Cultural Spiritual Văratice, redactori fiind poeta Emilia Țuțuianu și Dorin Dospinescu.

La alcătuirea albumului dedicat poetului național care a poposit pe aceste locuri încărcate de spiritualitate, Anotimpurile poeziei lui Eminescu la Văratice și-au adus contribuția: Ioan Aurel Pop, IPS Ioachim, Iosefina Giosanu, Mihai Cimpoi, Ilie Bădescu, Emilia Țuțuianu, Theodor Codreanu, Veronica Balaj, Dan Toma Dulciu, Petruș Andrei, Gheorghe Simon, Dorin Dospinescu, Cristina Roncea, Victor Roncea, Constanța Abălașei și Nicolae Georgescu. Trebuie să menționez prezența celui mai important cercetător al manuscriselor eminesciene, dl. prof. Nicolae Georgescu, un nume de referință în toate studiile eminescologice. Domnia sa, participând la conferința: Un an sub semnul lui Eminescu

dedicată marelui poet, ce a avut loc în vara anului 2018, a înserat în paginile revistei Floare albastră articole de mare importanță pentru cunoașterea operei celor doi poeți: Veronica Micle și Mihai Eminescu.

Anul acesta, cu binecuvântarea Maicii starețe Iosefina, sub egida Centrului Cultural și a Editurii Mușatinia a fost editat volumul: Iubind în taină - dragostea dintre doi mari poeți, Mihai Eminescu și Veronica Micle, avându-l ca autor pe reputatul profesor eminescolog Nicolae Georgescu. Această lucrare poate fi considerată un reper cultural deosebit nu doar pentru Mănăstirea Văratice, ci și pentru cercetarea filologică, documentară privind legătura dintre această zonă și viața poetului Mihai Eminescu.

Textele semnate de dl. Nicolae Georgescu sunt documentate din manuscrisele eminesciene, Domnia Sa fiind un apreciat cercetător al vieții poetului național, prezent și implicat sufletește și în activitățile culturale-spirituale ale Văraticeului. An de an aici vin aici nenumărați vizitatori și pelerini care, străbătând drumurile din zona mănăstirii, drumul ce leagă mănăstirile Văratice și Agapia, preocupați fiind de dezvoltarea cultural-spirituală a ființei umane, se opresc și asupra valorilor românești, iar atunci sentimentul național izbucnește cu mândrie, gândind la creația marelui Eminescu, auzim murmurându-se: „s-auzi mândră glăsuire a pădurii de argint” - plini de emoție și fascinați de feericul peisaj al pădurii de argint ce te-ntâmpină la intrarea în Văratice!

În acest decor, în depărtare se proiectează, parcă din alte sfere, umbrele celor doi poeți îndrăgostiți: Veronica Micle și Mihai Eminescu. Pașii pelerinilor pornesc molcom spre mormântul Veronicăi, unde, tulburați, cu pioșenie aprind o lumânare, murmurând: „Mai am un singur dor”, lăsând să curgă o lacrimă în amintirea poetului național și a muzei lui, frumoasa Veronica. Îi urăm din tot sufletul „La mulți și binecuvântați ani, Maicii starețe Iosefina”!

Un gând de recunoștință tuturor celor care și-au adus prinosul de suflet în acești ani pentru păstrarea, cunoașterea și promovarea mănăstirii, simbol de cultură și spiritualitate ortodoxă românească! Maicii Stavrofora Iosefina Giosanu, stareță a Mănăstirii Văratice, Consiliului Mănăstirii Văratice, dlui primar Neculai Adrian Nastasă și Consiliul Local al Primăriei Agapia, dnei europarlamentar Maria Grapini și Centrului Cultural Spiritual Văratice, prețuire și respect pentru colaborarea și asigurarea finanțării editării în condiții grafice deosebite a albumului Anotimpurile poeziei lui Eminescu la Văratice – mărturie a sfințeniei unui trecut și prezent cultural la Văratice.

NOAPTEA PERSEIDELOR (VERSURI)

Cristina HOROTAN

SUFLETUL DIN LILIAÇ

De ce-ai plecat tu, oare, printre îngeri?
Ce loc vei fi găsit acolo-n cer?
Căci uneori te văd când tristă, fulgeri
Sau ningi din ochi preasfântul lăicer.

Te simt atunci când suflă cu putere
Vântul schimbării peste cei rămași
Și-n lumea cu podoabe austere
Tânjesc să îți aud sfoșii pași.

Iar glasul tău, magică melodie
Îmi cântă-n minte ca-ntr-un gramofon
Și-n ochii mei, ființa ta mlădie
Rămâne-o hologramă-n fotofon.

A înverzit într-un târziu pământul
Atât de crud și viu, cum e brotacul
Și-ncep să te respir când bate vântul
Pentru că a-nflorit și liliacul.

Și caut de o vreme prin vitrine
Măcar o sticlă cu parfum de viață
Să îl vărs cu speranță peste tine...
Să mai avem măcar o dimineață.

Să mă ascuți și să mă iei în brațe
Și să îmi spui să lupt până la capăt
Și într-o lume plină de paiațe
Să-mi țin pân' la final, sufletul proaspăt

Să-mi spui că dintre toate, demnitatea
Mă va purta curat oriunde-n lume,
Și că mereu îmi voi găsi dreptatea
În inimă și-n mărire cu spume.

Să mă înveți și-acum, printre războaie
Tot cu blândețe și cu eleganță,
Că voi stârpi șuvoaie de noroaie
Cu mintea-mi ascuțită și speranță.

Și să îmi spui să fiu ce vreau, ce sunt
Și nici o stavilă să-mi stea în cale,
Cu cât îmi e mai greu, să-nvăț să-nfrunt
Cuvinte, ură, dureri și pumnale.

Să mă încurajezi când cad suprem
Și când mă mistuie focul de cremeni,
Să mă ridici cu sufletu-ți boem
Și suflul tău în lume să îl semeni.

Să fii aici...nu să-mi apari în vis.
Să fii reală, nu o amintire!
Te rog să te întorci dintru abis...
Mă doare să te știu în cimitire!

Am înțeles, și-ai găsit casă-n cer
Deși îți era frică de-nălțimi;
Mi-e tare dor și îndrăznesc să-ți cer
Din ale Eden-ului adâncimi,
Din palma ta, caldă și ivoire-ie
Atingerea pe umeri-mi răpuși,
Să îmi apari ca într-o reverie
Și să cobori din norii nesupuși.
Să-mi înflorești în orice primăvară
Indiferent de ce aduce veacul,
Căci ești atât de vie-n viața mea
Mai ales când e-n floare... liliacul.

TÂMPLE

Ca două inimi aiurite
Grele de somn și prăfuite
În dimineți târzii și calme.

Se zbat ca valurile-n stâncă
Străfulgerate de emoții,
Șfârșite-n gravele comozii
Ce fac tăcerea mai adâncă.

Își cântă din cântarea lumii
Când sunt atrase de pământ,
Secate parcă de cuvânt,
Își descompun pe rând atomii.

Se adâncesc în cugetare
Și își plâng visele zdrobite
În episoadele grăbite
Ce nu-și dau voie la uitare.

Se dor, zvâcnind, una pe alta
Și își împart pe rând blesteme
Zvârlindu-se în anateme
Cioplite în destin cu dalta.

Se mai iubesc din când în când
Platonic, fără să se atingă.
Și-n cet încet, încep să stingă
Durerea incizată-n gând.

PARALELISM

În lume, zilele se scurg;
Despre războaie cântă psalții
Dar de ce oare unii sunt
„Mult mai egali" decât sunt alții?

În viață, sunt realități
Ce nu se întâlnesc vreodată:
Prima, trăită-n verități
Iar alta-n filtre coafată.

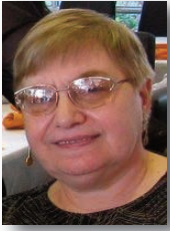
În minți, creionăm utopii
Cu fericiri și fără foame,
În timp ce glasuri de copii
Suspină...fiindcă nu au mame.

În suflete, simțim invidii
Născute-n ochii doritori,
Prin buze pline și perfidii
Cu măști de binevoitori.

În noi, suntem complet duali
Dar ne-afișăm numai o parte
Din androginii mutuali,
Crezând că viața n-are moarte.

În cer, se-nalță, paralele,
Din fiecare, două lumi:
Una-mbrăcată în lalele
Iar alta-n griuri de furtuni.

D-ale mele

(aforisme)

Beatrice Vaisman

- * Acuma, când nici să ieși din casă nu poți, Sunt sincer bucuroasă că nu am nepoți.
- * Aveți ceva împotriva, sau dimpotrivă ?
- * În tinerețe, fiecare cu păsărica lui, la bătrânețe, fiecare cu ce-l doare, iar la sfârșit, fiecare pe limba lui moare.
- * Nu e destul să te simți (sau să crezi că) ești tânăr. Uneori organismul îți amintește că te înșeli.
- * Fraților, am ajuns să trăim vremuri ciudate În care să fii negativ e o calitate. (mă refer la testul covid)
- * Bine că nu am fost închiși în casă înainte de apariția smartphone-ului care ne aduce întreaga lume în palmă.
- * Înțeleg să-mi amân viața cu jumătate, sau chiar cu un an întreg, dar nu cu toată viața.
- * Dialog actual :
 - Nu știu ce să fac de sărbători.
 - Poți să faci orice, doar să nu mori.
- * Cunoașteți muștele obraznice și lipicioase care te fac să vrei să urlai sau să le omori ? Datorită lor știu că vine toamna.
- * Când ai treabă cu un egoist, străduiește-te să-ți impui și tu mici egoisme, ca să-l trezești din visul în care el e buricul pământului.
- * Cel căruia i-ai spus "bună dimineața" și nu ți-a răspuns, nu merită onoarea de a-ți strica ziua.
- * Dacă nu-i accepți cu toate păsărelele din colivie
Riști să rămâi fără prieteni, sau chiar fără familie.
- * Scuze pt. nepotrivirea de accent în rimă)
- * Nu poți aprecia frumusețea interioară a unui om, dacă nu o exteriorizează.
- * Încearcă să te vezi cu ochii altora și roagă-te să nu ai surprize.
- * Clipa în care realizezi că ai mai mult trecut decât viitor este ultima în care mai poți învăța să trăiești prezentul.
- * Timpul rezolvă aproape toate problemele. Moartea le rezolvă pe toate...
- * Mai bine mai târziu decât niciodată, dar sunt cazuri când e mai bine niciodată decât prea târziu.
- * A fost o mare doamnă încă de când era domnișoara.
- * Dacă îi bagi pe toți în aceeași oală, vezi măcar să nu fie oala de noapte.

* Nu sunt religioasă, deoarece nu am nevoie de o putere supranaturală pentru a mă purta omeneste.

* La un spectacol de comedie, se află în sală cam 5 categorii de oameni: cei care te fac să râzi; cei care râd; cei care se fac de râs; cei care se fac că râd și cei care plâng... după banii de bilete.

* Nu mă miră că s-a îmbolnăvit... A fost la o adunare la care s-au adus microbi și viruși din toată țara.

* Până nu de mult, un om la 70 îmi părea relicvă, fosilă, dinozaur,

Dar acum, când mă apropii, o numesc "vârsta de aur"...

* Când, din lipsă de talent ai un repertoriu culinar restrâns, orice experiență nouă, chiar dacă arată bine, poate fi "de prost gust".

* Nu știu de ce, lipsa mea de încredere în specialiști e direct proporțională cu mărimea firmei de la intrare și numărul de diplome afișate pe pereți.

* Nu ă afaceri cu prietenii și nici prietenie cu afaceriștii.

* E simplu să fii mai mare peste cei mai mici. Mai greu e să fii responsabil peste iresponsabili.

* Nici când am de a face cu porcii, nu mă dau în lături (cu accentul pe ultima silabă).

* A fi laconic înseamnă a vorbi puțin, dar a spune multe...

* Drați oaspeți! Bine ați venit la hotelul nostru de 7 stele... verzi!

* Am ajuns la vârsta părinților noștri... când erau bunici.

* În căldurile astea, chiar dacă nu faci mai nimic, obosești de parcă ai fi tras cel puțin 70 de mâte de coadă...

* Nu știi niciodată ce-ți este dat și la ce dată.

* Am ajuns la vârsta la care nu trebuie să mă îndepărtez de loc, ca să înțeleg că cel mai bine e acasă.

* Apreciez oamenii care au stat la rând de două ori când s-a împărțit simțul umorului.

La bătrânețe, optimistul devine copilăros, iar pesimistul devine prăpăstios.

* Aplauzele de la sfârșitul unei prelegeri nu înseamnă întotdeauna c-a fost apreciată; uneori exprimă bucuria că s-a terminat.

* Nu prea contează CE ai fost, ci CINE ai rămas.

* Cel mai interpretabil răspuns este... tăcerea.

* Numele mi-e cunoscut, dar nu știu de unde să-l iau și unde să-l duc.

* Ieftinătura care nu are aspect sau gust de ieftinătură, se numește chilipir.

* Cred că emanciparea femeii a ajuns la culme: Astăzi femeia poate fi orice vrea... inclusiv bărbat.

Climate literare

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
CENTRUL CULTURAL

Gl. bg. (rtg.) prof. univ. dr. Nicolae ROTARU

Membru al Uniunii Scriitorilor din România

Membru al Uniunii Ziariștilor Profesioniști

AUTOR A 130 DE DE CĂRȚI

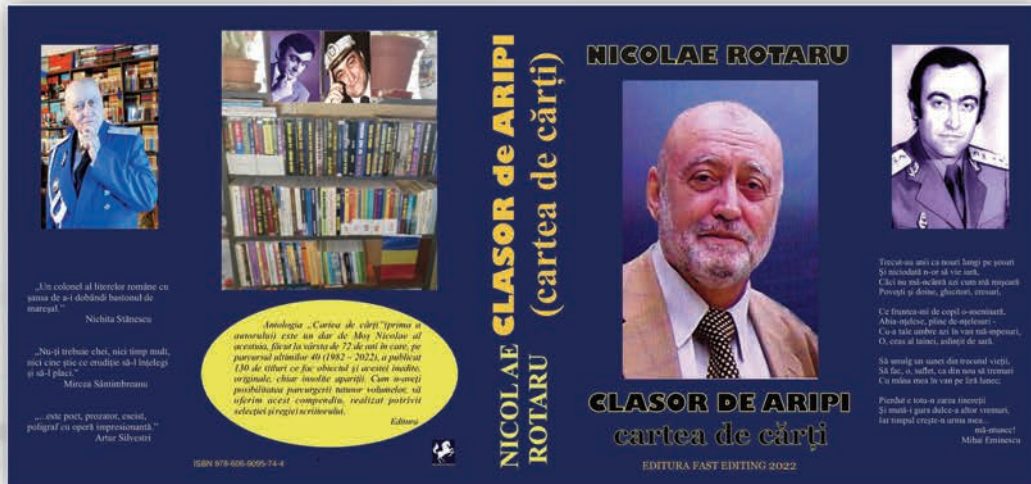
lansează vol. 131 – Joi, 10 noiembrie 2022, ora 13.00

CLASOR DE ARIPI (Cartea de Cărți) ANTOLOGIE PUBLICATĂ LA EDITURA FAST EDITING

Editori: Eugenia și Serghei Duță

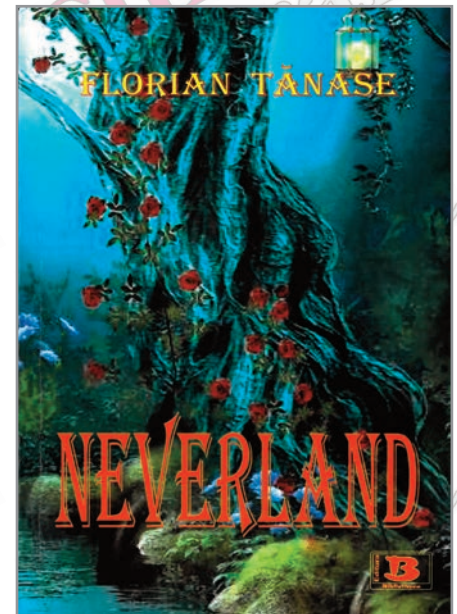
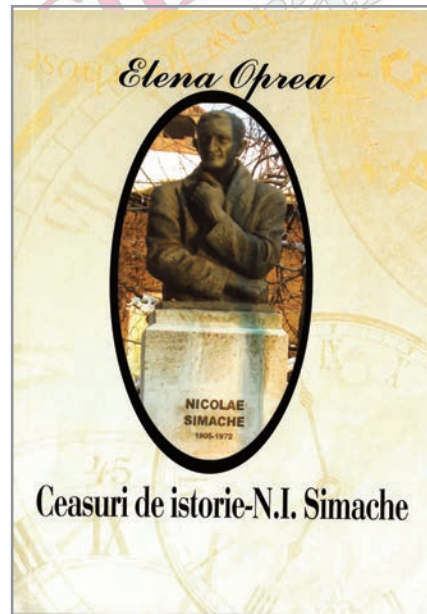
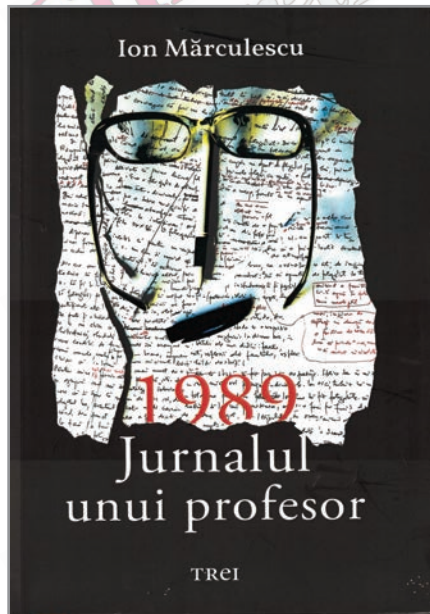
Prezintă: Sorin Stanciu (președinte UZPR), Valentin Uban (UZPR), Petre Crăciun (USR), Geo Călugăru (USR), Ninel Peia (președinte PNR), Miron Manega (Certitudinea), Firiță Carp (Detectiv Literar), George Terziu (Cervantes), Florentina Cenja (Editura MAI)

Invitație speciali: elevi și profesori ai Școlii Militare de Subofițeri de Jandarmi „Gr. Al. Ghica“ Drăgășani

Cărți din biblioteca revistei *Climate literare*

Cogito

„Poți tăcea numai față de cei care îți cunoști de mult timp și pe care îți iubești.”

- Giovanni Papini